Arhiva Margareta Sterian

Opera decorativă

Volumul 1
Introducere, cronologie, catalog

Editată de
Bianca Zbarcea şi
Lidia Vianu

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Lidia Vianu

Margareta Sterian: opera

Unica profesie pe care mi-am dorit-o—atunci şi toată viața după aceea—abia începea. Țin bine minte momentul. Căutam un cadou pentru profesorul care mă îndrumase într-un mod esențial. Un cadou special. De suflet. Era o amiază de toamnă luminoasă, ca acum. Abia începuseră cursurile primului meu an ca asistentă la facultatea de engleză. Am intrat pe strada Lipscani: un fel de consignație de tablouri. Mi-au rămas ochii pironiți pe un mac roşu, un tablou cât două palme lipite... Nu l-am uitat, aşa cum nu am uitat nici începuturile mele ca profesor.

Mă întâlnesc acum cu autoarea acelui tablou. Margareta Sterian era un nume în pictura românească.

Publicăm astăzi la Contemporary Literature Press arhiva Margaretei Sterian. Ea va cuprinde tablouri, grafică, opera literară şi de traducătoare, jurnalele pictoriței. Toate ne-au fost încredințate de legatarul Margaretei Sterian, Mircea Barzuca. Este prima arhivă totală a unui artist plastic pe care o publicăm. Am mai publicat arhiva unui autor modernist român aproape necunoscut înainte, poate pentru

Margareta Sterian's Work

My career was just beginning. It all started in my third year as a student of English. One of my teachers showed me the way. One sunny autumn midday, I left home trying to find a meaningful gift—for him. It was my first year as a teaching assistant at the University of Bucharest. There was in the old, mediaeval centre of the town a small shop that sold paintings. As soon as I had stepped in, I could not take my eyes off one small canvas in a corner. A red poppy flower. I have never forgotten that red, the same as I have never forgotten my first days as an academic.

This book is my virtual encounter with the painter of that poppy flower. Margareta Sterian was at the time an important name in Romanian painting.

We are publishing today Margareta Sterian's archive. Eventually, it will include paintings, graphic art, poetry, fiction, diaries, and translations. Her entire work has been entrusted to us by Mircea Barzuca, her legal inheritor. It is for the second time that we are publishing a

că a murit tânăr şi în Franța. Este vorba de Mihail C. Vlădescu, ale cărui cărți au mai fost uneori semnate şi cu pseudonimul Alexis V. Drăculea.

Am decis să continuăm publicarea artelor de toate felurile la CLP. Internetul este un loc de publicare generos cu imaginile, culorile şi dimensiunile volumelor. El este nu numai bibliotecă, dar şi librărie, şi ajunge în toate colțurile lumii, cu atât mai mult cu cât accesul la aceste cărți este total gratuit.

În esență, nu ne îndepărtăm de literatură. *Ut pictura poesis...* Pictura este acea poezie care se slujeşte de linii şi de culori pe post de cuvinte—pentru a construi cu ele inexprimabilul. Înțelesul artei este, în ultimă instanță, mut. El nu se reformulează: se simte, se gândeşte... Fiecare dintre noi o facem în felul nostru. Invităm, aşadar, cititorul să se descopere pe sine confruntându-se cu arta intens personală şi atât de generoasă în sugestii a Margaretei Sterian.

Pânza cu macul acela al începuturilor mele de universitar nu se află printre tablourile reproduse aici. Tabloul cu mac a ajuns acolo unde e bine să ajungă orice obiect de artă: în sufletul unui privitor care îşi împarte viața cu el. A rămas acel tablou şi în amintirea unui început de carieră... Cititori, găsiți Margaretei Sterian un loc de neuitat printre amintirile voastre.

complete archive. We began with a remarkable Modernist Romanian writer, Mihail C. Vlădescu, who signed some of his books as Alexis V. Drăculea.

Contemporary Literature Press is now opening a series of visual arts. Unlike the beautiful books on paper that most of us like, the internet can afford all images, all colours and all sizes. It is also the ideal library and bookshop, since it can travel anywhere on the globe in a matter of seconds. Besides, these particular books can be downloaded for free.

We are not deserting literature at all. *Ut pictura poesis...* Painting is that type of poetry that, with lines and colours, builds the unspeakable. Meaning in art is unutterable. One does not name it: one simply feels and thinks... Consequently, we hope that our readers will learn how to find themselves in this painter's intensely personal art, so rich in suggestions.

The poppy flower that marked my beginnings as a teacher of English literature is not among the images of this book. Like the true art object that it was, that little fiery canvas has reached its goal: for half a century now, it has shared a room with an art lover... Look at these paintings. Make room, among your thoughts and memories, for Margareta Sterian.

Arhiva Margareta Sterian

Opera decorativă

Volumul 1

Introducere, cronologie, catalog

Editată de
Bianca Zbarcea şi
Lidia Vianu

Contemporary
Literature Press

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The online Publishing House of the University of Bucharest
http://editura.mttlc.ro
Editura pentru studiul limbii engleze prin literatură
Lidia Vianu
Director
C. George Săndulescu
Executive Advisor
UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI
INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN
Uniunea Scriitorilor din România
BRITISH COUNCIL

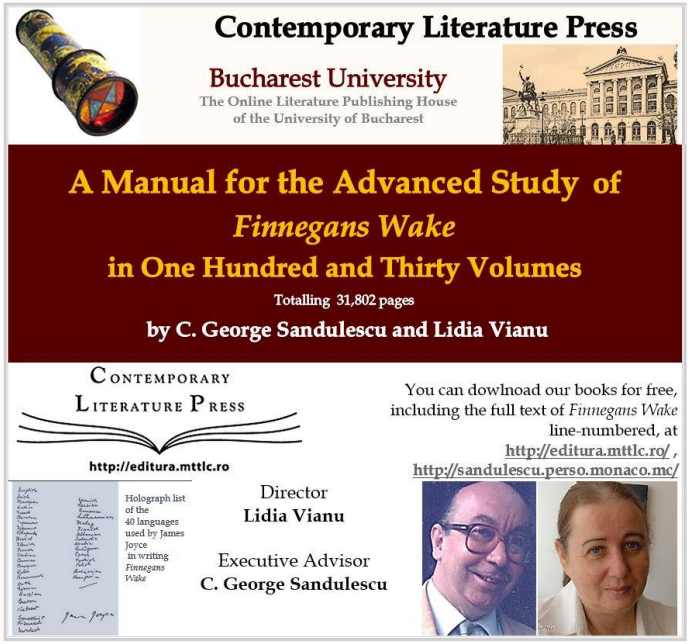
ISBN 978-606-760-121-3

© Contemporary Literature Press
© Mircea Barzuca

Copertă şi tehnoredactare
Lidia Vianu

Editare: Bianca Zbarcea şi Lidia Vianu
Corectură: Bianca Zbarcea, Bianca Ene
Dactilo: Ema Mărculescu, Bianca Zbarcea
Postare: Cristian Vîjea
PR Manager: Violeta Baroană

Catalogul şi ediţiile critice Margareta Sterian au fost îngrijite de Mariana Vida.

Arhiva Margareta Sterian

Opera decorativă

Volumul 1
Introducere, cronologie, catalog

Editată de
Bianca Zbarcea şi **Lidia Vianu**

Contemporary
Literature Press
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Cuprins

Mariana Vida	Margareta Sterian şi vocația artelor decorative	p. 2
Cronologie		p. 22
Catalog		p. 56
Mircea Barzuca	Margareta Sterian [Résumé]	p. 82

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Mariana Vida

Margareta Sterian și vocația artelor decorative

Într-o viitoare istorie a artei românești din secolul al XX-lea, Margareta Sterian, spirit curios și original, prolific și deopotrivă inventator de talent, artistă longevivă (1897-1992), va figura deopotrivă la capitolul important al avangardei istorice, a cărei membră de prestigiu a fost, dar și la cel marcat de influența artei populare a anilor '60, sau la cel ce asimilează, trunchiată de cenzură, avangarda europeană a anilor '70 și '80. După fractura culturală provocată de cel de-al Doilea Război Mondial, care îi va schimba dramatic destinul, Margareta Sterian va relua cu tenacitate firele rupte, renăscând precum pasărea Phoenix, din propria-i cenușă. Deceniile 6, 7 și 8 vor fi ani de glorie, marcați de călătorii și experimente, de reluarea unor mai vechi preocupări între care artele decorative, cu apanajul lor de manualitate delicată și fantezie debordantă.

Crescută încă din copilărie în spiritul unei discipline de fier, de o bunică, pricepută cusătoreasă, artista s-a dăruit și unor preocupări aparent minore precum brodatul, cusutul, colajul, pictura pe sticlă. A urmat apoi ceramica, prezentând obiecte ce plasau acest hobby inedit sub auspiciile unei epoci îndrăgite—secolul al XVIII-lea și o implementare curajoasă în arta contemporană românească, a unui revival al stilisticii de factură neo-rococo. Când nu picta, traducea sau scria poeme în versuri sau proză, Margareta Sterian se lăsa purtată de farmecul creației textile (a inovat la noi colajul de pânză de sac, ce a stârnit senzație la Paris în 1969, în prestigioasa galerie de artă a poetei de origine rusă, Katia Granoff) sau a producției artelor focului, imaginând, în continuarea

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

bestiarului pictat, o lume fragilă şi strălucitoare de piese de ceramică, unice prin farmecul şi eleganţa liniei.

ANII DE UCENICIE

Pentru a înţelege înclinaţia artistei spre domeniul pasionat al artelor decorative este necesar un excurs al perioadei formative a personalităţii sale, la Liceul Evanghelic din Bucureşti şi apoi la Paris. Un rol incontestabil în stimularea aptitudinilor înnăscute ale tinerei artiste l-a avut profesorul de desen de la Liceul Evanghelic, Richard Canisius, pictor şi gravor, adept al naturalismului sămănătorist. Canisius, a fost evocat de Margareta Sterian în volumul autobiografic *Castelul de apă*: „Profesorul de desen ne aducea flori de câmp, cupe de sticlă irizată sau alte piese mici din colecţia lui de obiecte din săpături, pe care noi le desenam sau pictam în acuarelă". Fiul sculptorului Gustav Canisius, activ în anturajul regelui Carol I, Richard Canisius (1872-1934) reprezintă un tip special de artist, cu o excelentă formaţie profesională, dobândită în mediile germane de la sfârşitul secolului al XIX-lea, adaptat universului românesc, liric, emotiv şi arhaic. Pictor şi gravor de o mare sensibilitate, meticulos şi pasionat de frumuseţile noii sale patrii, Richard Canisius a fost şi un maestru al tehnicilor de gravură (a lucrat acvaforte şi acvatinta, verni moale şi gravură cu acul). A debutat ca portretist, cu imagini idealizate de o pregnanţă aproape fotografică, pentru ca după 1902, când începe să expună la „Tinerimea artistică", să se dedice mai cu seamă peisajului. El păstra tradiţia acelor „Malerische Reise", iniţiate la începutul secolului al XIX-lea de pictorii saşi ai iluminismului ardelean târziu, de Franz Neuhauser cel Tânăr şi urmaşii lui spirituali, ce aduceau în atenţia privitorului vestigiile istoriei şi frumuseţile peisajului transilvan. Vechi biserici fortificate cu ziduri mâncate de vreme, melancolice arinişuri cuibărite în meandrele râurilor completau gustul şcolii müncheneze pentru farmecul periferiei, al curţilor cu rufe puse la uscat şi al vedutelor cu iz oriental.

Vara, în oraşul natal, la Buzău, Margareta Sterian lua lecţii cu pictorul Gore Mircescu (1885-1950), absolvent al Şcolii de Belle-

Arte din Bucureşti, expozant şi el la „Tinerimea artistică" (1910), promotor al unui impresionism târziu, de factură post-grigoresciană, ale cărei ecouri se regăsesc ca aspiraţii şi afinităţi, şi în opera artistei.

ŞCOALA DE LA PARIS

Pentru a înţelege evoluţia sa stilistică ulterioară este de asemenea esenţială evocarea perioadei de studii de la Paris (1926-1928). După căsătoria în 1926 cu Paul Sterian (1904-1984), personalitate carismatică, Margareta Sterian pleacă în voiaj de nuntă şi de studii la Paris, oraşul care îi va oferi nenumărate posibilităţi de regal cultural. Însoţit de bunică, tânărul cuplu era instalat într-un aşezământ al bursierilor de pe Rue du Bac, casa lor fiind un loc de întâlnire al tinerilor români aflaţi la Paris. Paul Sterian era un poet şi un scriitor sclipitor, care putea să improvizeze despre orice subiect, aparţinând unui „soi ciudat de oameni", după cum încerca să-l definească Mircea Vulcănescu, care nu pot fi înseriaţi în tiparele cunoscute.

„Barbari, neliniştitori ai aşezărilor pe care mulţi şi le-ar dori clasice închise, aceşti spărgători de bolte sunt în vecinică încercare de a statornici noi echilibruri, „oameni în mers". Ei îşi revarsă, în toate domeniile culturii unei vremi, conţinutul unei personalităţi luxuriante, într-un fel de răbufnire romantică în contact cu o axă absolut proprie [...] Rând pe rând dansator, latinist, muzicant, poet, ziarist, filozof, pictor, jurist, statistician, economist, Paul Sterian şi-a purtat în toate domeniile inegalitatea lui temperamentală [...]".

În atmosfera de efervescenţă culturală a „anilor nebuni" (les années folles), imediat după marea Expoziţie Internaţională a Artelor Industriale Decorative şi Moderne din 1925, tânăra pictoriţă se bucură de muzee şi expoziţii, de mediul artistic exploziv şi eclectic al Şcolii de la Paris. Acum se integrează spiritul tânăr şi nepervertit al artistei, receptivitatea spre nou şi gustul constant al experimentului. Odată cu Margareta Sterian la Paris se aflau la studii Mircea Vulcănescu cu soţia, Anina Pogoneanu. „Mircea Vulcănescu, îşi amintea Sterian, era nu numai extrem de generos (nici nu am întâlnit pe cineva mai generos decât el), dar era un ferment pentru noi. Ne ducea aproape cu forţa la teatru, la operă sau în excursii. Datorită lui am văzut importante spectacole de

teatru—avangarda vremii—şi mai ales de balet". Vizitează colecţiile deschise publicului din metropolă şi pe rând, vechile catedrale din oraşele Franţei, preocupată în special de sculptura frontoanelor, dar şi de arta vitraliilor. În aceeaşi perioadă, urmăreşte cu asiduitate expoziţiile, cum a fost cea de a patra expoziţie a artei decorative contemporane din 1928 (februarie—martie, Luvru, Pavilionul Marsan), spectacolele de teatru şi mai ales de balet. În epocă, se continua şirul de succese ale dansatorilor ruşi din deceniul anterior, promovaţi de Djaghilev, acum triumfa Georges Balanchine şi un revival al coreografiei de sursă clasică.

La Academia Ranson a beneficiat de cursurile temeinice ale unor profesori reputaţi asupra cărora vom mai reveni: Roger Bissière (1886-1963), ale cărui preocupări erau orientate şi spre artele decorative (spre exemplu el va executa proiectele realizate de Robert şi Sonia Delaunay pentru Expoziţia Internaţională din 1937), Amédée de la Patellière (1890-1935), inspirat de subiecte rustice şi de mitologie, evocate într-o viziune sintetică şi Georges Braque (1882-1969). Pentru artele decorative a urmat la École du Louvre cursul de istoria artei ţinut de Louis Hautecoeur, savant preocupat de arta clasică şi de neoclasicismul francez şi de cel de istoria sculpturii, predat de conservatorul colecţiei de sculptură, Paul Vitry.

REALISMUL MAGIC

Pornind de la definiţia lapidară şi sugestivă prin care Eugen Ionescu caracteriza pictura Margaretei Sterian, în 1932, aceea de „climat magic", admirabila exegetă Olga Buşneag a analizat pentru prima oară creaţia artistei sub incidenţa realismului magic, avansând noţiunile de „reverie onirică", de „aer fabulos" sau de „fantast" respectiv neobişnuitul, lipsit de note terifiante, dar nuanţat de un fel de panteism edenic şi substanţă lirică.

Folosit din 1925 de istoricul de artă german Franz Roh, conceptul de „realism magic" a fost atribuit iniţial Noii Obiectivităţi şi revenirii la figurativul postexpresionist, pentru a fi asimilat în anii '60 de Noul Realism şi de Pop Art, iar la sfârşitul anilor '60- '70, de un grup de pictori spanioli care exprimau în operele lor cenuşiul vieţii cotidiene. Roh identifica realismul magic în Noua

Obiectivitate prin care artistul interpreta lumea comună şi tehnologia, prin acurateţea detaliului şi claritatea cvasi-fotografică. Postexpresionismul şi într-o oarecare măsură suprarealismul readuceau în viziunea artistică realitatea tălmăcită în datele unui extrem realism, analizat fie prin prisma unui revival neo-clasic de sursă umanistă fie printr-un verism al societăţii consumeriste. Prin extensie, realismul magic îmbina, alături de observaţia precisă cu accente critice şi sociale, experienţa imaginilor meditative, în care banalul devine monstruos, iar pateticul, clişeu.

Realismul magic are, în cazul Margaretei Sterian, o coloratură aparte, fiind o combinaţie de existenţialism, de „trăirism", consumat într-un destin supus de prea multe ori hazardului, şi, pe de altă parte, de antipesimism şi încredere constantă în valorile umane, totul petrecându-se, aşa cum s-a mai spus, într-un timp suspendat, la hotarul dintre vis şi realitate.

În anii 1926-1928, Parisul era oraşul artelor, un centru cosmopolit dominat de marile personalităţi artistice ale secolului— Matisse, Picasso, Brâncuşi, care impuneau o concepţie plastică eliberată de orice constrângere. Mirajul lor atrăgea discipoli din întreaga lume, astfel încât Oraşul Lumină exercita o fascinaţie, ce se traducea printr-o incomparabilă efervescenţă artistică. În paralel cu experimentele copleşitoare ale acestor amintiţi „chefs de fil", pictura franceză asimila într-o manieră proprie Noul Realism, ce va caracteriza arta anilor ′30.

Perpetuarea moştenirii Renaşterii şi a clasicismului secolului al XVII-lea, precum şi o anume componentă realistă în tradiţia lui Courbet, Corot sau Millet vor genera o nouă orientare cunoscută sub numele de Noul Umanism. Artiştii acestei orientări (Christian Bérard, Léon Zack, Eugène Berman, Pavel Tchélitchev) au mai ales o atitudine morală. Ei se reîntorc la om şi „redescoperă magia corpului şi a figurii umane" într-un dialog fertil cu idealurile umaniste, înnobilând motivele cele mai umile cu apologia vieţii spirituale. Este o variantă temperată, latină, a unei Noi Obiectivităţi germanice (Neue Sachlichkeit), a cărei „privire rece" asimilează şi componente Kitsch, în formulări internaţionalizate, de tip hollywoodian, ca în cazul Tamarei de Lempicka.

Alături de ei se înscriau, cu o artă ce prelungea revoluţia cubistă, maeştrii Margaretei Sterian, Roger Bissière, portretist şi autor de naturi moarte, la care se simţea „influenţa lui Braque amestecată cu cea a lui Corot", renumit „maître de l'art indépendent" la

Academia Ranson din Montparnasse şi Amedée de la Patellière, pictor, litograf şi gravor, mort prematur în urma unei răni primite în timpul primului război mondial. „Bissière era un fel de apostol, un mag. Te puteai încrede în vorbele lui, de o amabilitate distantă dar binevoitoare", îşi amintea artista într-un interviu din anii '70. Într-o remarcabilă lucrare despre „Arta independentă", Pierre Courthion cita la rândul său amintirile relevante ale lui Jacques Lassaigne, prieten cu Bissière, despre artistul retras departe de zgomotul Parisului, într-un hambar convertit în atelier: „În cele mai rele momente ale vieţii sale, în mijlocul unor dificultăţi epuizante, a suferinţelor fizice, pictorul şi-a păstrat dragostea, tandreţea pentru creaţie, pentru frumuseţea materiei picturale, pentru lumină". Aceeaşi pietate faţă de artă o va păstra nestrămutată şi emula sa din România.

Pe de altă parte, La Patellière era adeptul unei arte austere, cu o construcţie solidă în care formele se înlănţuiau, conjugându-se o anume materialitate picturală cu consistenţe senzuale, propice unor rafinate efecte de clarobscur. Subiectele sale aparţineau cu precădere lumii rurale, universului marcat de ritmuri imuabile, a cărei poezie frustă era exprimată simplu, fără retorism. Într-o excelentă panoramă pe care o făcea picturii franceze în 1948, François Fosca îl asemuia cu un nou Hesiod, cu un Millet lipsit de orice declamaţie. După părerea noastră, la revenirea în ţară, Margareta Sterian a păstrat de la el o anume atmosferă melancolică, precum şi unele efecte de clarobscur, care prin ambiguitatea unei voite imprecizii, păstra prospeţimea stării de reverie.

Poate cel mai apropiat model al lui Sterian a fost Raoul Dufy (1877-1853), artist cu preocupări în diverse genuri,—asemeni cu cele abordate şi de Sterian—ceramică, tapiserie, modă, decor de teatru etc. Sub influenţa declarată a operei lui Matisse din „Lux, calm şi voluptate" expusă în 1905 la Salon d'Automne sau a colaborării cu marele croitor Paul Poiret, pentru care a creat insolite imprimeuri, Dufy a elaborat un repertoriu formal inedit, permanent transformat şi reinventat, ce avea la bază un limbaj pictural propriu, axat pe grafisme, prin intermediul căruia transcria spectacolul lumii. El înlocuia după voie valorile clasice dobândite în academii printr-o scriitură sui generis, inspirată de hieroglifele egiptene sau de semnele convenţionale din hărţile de geografie: „Dufy este un francez din secolul al XVIII-lea, scria François Fosca, un urmaş al lui Boucher şi Fragonard. În timp ce o bună parte a picturii moderne, reflectând neliniştile şi angoasele oamenilor epocii era dureroasă sau amară şi mereu frământată, arta lui Dufy, precum cea

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

a celor mai vârstnici, Bonnard sau Roussel, cânta frumuseţea care este în lume, momentele lipsite de grijă şi fericite ale vieţii. Din subiectele abandonate de artişti reporterilor fotografici, precum hipodromurile, plajele moderne, băile cu grădini maureşti, locuri de pe Riviera sau Normandia, el a scos imagini de o strălucitoare policromie, proaspete şi vesele, spirituale, împodobite ca nişte buchete. Natura nu era pentru el ceea ce era pentru un Cézanne, Bonnard sau Segonzac; ea rămânea în ochii lui de citadin ieşit în peisaj, un décor".

Regăsim aceste trăsături la Margareta Sterian, cu o viziune supusă unor convenţii similare, în care umorul şi lipsa de prejudecăţi sunt esenţiale. Identificăm la Sterian trăsăturile specifice pe care Bernard Dorival le afla la Dufy: năzuinţa spre forme robuste, simplificate, construite pentru a accede la un plus de densitate, circumscrise „unei scrieri personale, cu o remarcabilă acuitate a agilităţii liniei".

Cei doi ani petrecuţi la Paris nu exclud întâlnirea virtuală cu un alt mare personaj al artei franceze, pasionat de vechii maeştri dar şi de natură, pictor ce va practica o artă nouă, străbătută de un realism cald, liric cu armonii ritmice ce vor da un mare ecou în epocă: André Dunoyer de Segonzac (1884). Desenele sale în peniţă, cu o scriitură alertă, nervoasă şi suplă, esenţializate, răspundeau nevoii tinerei noastre artiste de a se regăsi în sinceritatea sentimentului, în ceea ce va elogia mai târziu cu consecvenţă şi încredere umanistă: „splendoarea Creaţiunii şi binecuvântarea Muncii". Dunoyer de Segonzac s-a bucurat de timpuriu de reputaţia unui maestru şi poate datorită forţei şi francheţei cu care s-a exprimat, el s-a impus unei generaţii în căutare de criterii. Teoria sa despre „ţinuta" (la tenue) într-o operă de artă putea fi accesibilă şi lui Sterian, conştientă de subtilitatea consideraţiilor artistului francez care afirma: „Unul dintre elementele esenţiale ale operei de artă este ţinuta. Ţinuta este ceea ce îi dă operei omogenitatea, unitatea şi forţa ei; este faptul de a-ţi domina subiectul, de a atribui fiecărui lucru importanţa lui. Aceasta este valabilă în arhitectură, în pictură, în sculptură, în toate artele [...]. Din ţinută vin ritmul, armonia şi această satisfacţie completă pe care o dau anumite opere de artă." Asemeni lui Segonzac, Sterian era—mai ales într-o primă fază a experimentelor sale—, în căutarea structurii, a volumelor şi a densităţii fiinţelor şi lucrurilor. Bernard Dorival recunoştea cu subtilitate la Segonzac două tendinţe: spre sculptural şi baroc, tendinţe

care, în cazul lui Sterian vor evolua univoc spre un insolit neo-rococo.

Mozaicul artistic cu imbricări stilistice surprinzătoare, de care Margareta Sterian a luat cunoştinţă la Paris, nu excludea asimilarea unor direcţii ale suprarealismului, a onirismului lui Chagall sau a universului de abandon erotic, animat de femeile-bibelou ale lui Jules Pascin sau Foujita. Parisul cu atmosfera lui particulară, evocat cu ocazia interviului acordat lui Virgil Mocanu în 1990, a modelat o anume viziune citadină, conservată cu grijă în memoria afectivă a artistei: „Din anii petrecuţi acolo, am păstrat emoţionante impresii: catedrala cu fluviul ce o înconjoară, cu viaţa lor care se întrepătrunde, strada cu oamenii ei degajaţi, plini de seriozitate sau elegantă indiferenţă, cu pictura din galerii şi muzee, cu parcurile generoase..."

La întrebarea „Cine ar fi cei cu care v-aţi întâlnit cândva, în acel dialog fertil, poate nu întotdeauna deliberat, dar esenţial pentru un artist autentic, determinând cristalizări sau mutaţii?", artista a răspuns prompt, desemnând astfel o categorie sui generis de „întâlniri semnificative": „La Luvru m-am întâlnit cu Uccello şi Sassetta, cu Leonardo, dar şi cu acei meticuloşi flamanzi care îţi deschid uşa casei şi curţile lor—nu-şi ascund preocupările materiale, te poftesc în fine la masa lor împodobită cu toate bunătăţile şi frumuseţile pământului... Unora li se pare curios că abia ştiam despre Chagall, Picasso sau Modigliani; eram tânără şi puteam să alerg să-i ajung din urmă, iar pictura lor a cucerit lumea abia după al doilea război mondial. Pe Van Gogh şi pe Rousseau Vameşul îi iubeam, pe Gauguin abia la Ermitaj l-am cunoscut bine, şi asta prin 1967".

DOAMNA CU LICORNA

Tot în această benefică perioadă, Margareta Sterian are ocazia să admire seria de şase tapiserii din lână şi mătase, executate în Flandra în jurul anului 1500 şi expuse la Muzeul din Cluny, *Doamna cu licorna*. Cinci dintre ele descriu cele cinci simţuri, iar o a şasea este dedicată dragostei (À mon seul désir). Fiecare scenă prezintă o tânără din înalta societate cu o însoţitoare, într-o grădină idilică (jardin clos), însoţite de un leu şi o licornă ce ţin blazoanele comanditarului. Realizate pe fundal în stilul mille-fleurs proprii Renaşterii

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

timpurii (cu buchete distincte de flori, animale, păsări şi copaci), imaginile—la a căror confecţionare a participat un pictor componist care a realizat cartoanele şi un maestru ţesător care le-a transpus în lână şi mătase—sugerează Grădina Edenului, unde, în cadrul unei primăveri eterne, animale şi oameni coexistă. Ţesăturile cu bestiarul şi simbolismul lor insolit au lăsat o impresie de neuitat asupra Margaretei.

DRĂGUŞ

O acţiune ce a marcat irepresibil sensibilitatea artistei şi i-a relevat orizonturile atât de bogate ale artei populare româneşti a constituit-o participarea între 13 iulie şi 16 august 1929 la cel de-al cincilea studiu monografic pluridisciplinar, efectuat la Drăguş, în Ţara Oltului, (Făgăraş), la invitaţia profesorului Dimitrie Gusti. Campaniile monografice iniţiate sub auspiciile Institutului Social Român debutaseră încă din 1928 cu studii interdisciplinare la Fundu-Moldovei şi vor continua în anii următori şi în alte sate alese ca nuclee reprezentative ale ţinuturilor din care făceau parte: Goicea Mare-Dolj, Nereju-Vrancea, Runcu-Gorj, Clopotiva-Haţeg, Şant-Bistriţa-Năsăud, Cornova, judeţul Orhei, Basarabia. Echipa de cercetători era mare: 89 de studenţi şi specialişti printre care fotograful Iosif Berman sau operatorul de film I. Barbelian, cu care se realizează filmul sociologic Drăguş, regizat de Paul Sterian şi Nicolae Argintescu-Amza şi pentru care Margareta a ilustrat programul de sală. Arta populară era studiată spre exemplu de Constantin Brăiloiu (folclor muzical), Nicolae Argintescu-Amza (analiza portului popular), pictorul Mac Constantinescu (arta plastică), iar Floria Capsali (dansurile populare), Lena Costante şi Margareta Sterian completau echipa artistică.

La 29 noiembrie, în sala Seminarului de Sociologie, Etică şi Politică al Universităţii din Bucureşti, avea loc o expoziţie cu materialele adunate de la Drăguş, coordonată de pictorul Mac Constantinescu. Margareta Sterian participă cu şase portrete de ţărani şi copii din Drăguş. O cameră ţărănească era reconstituită cu obiectele de la Drăguş şi prezentată apoi la Dresda, la Expoziţia Internaţională de Igienă, unde primeşte diploma de onoare. Artista prezintă şi la Dresda ciclul de portrete *Copii din Drăguş*; i se reţin

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

două lucrări monumentale, astăzi pierdute : *Ţăranul* şi *Ţăranca*.

Margareta Sterian va începe de acum înainte să adune constant piese de port sau ţesături populare pe care le va recontextualiza mai târziu în feerice combinaţii. Cunoştea bine piesele de port aşa cum o probează folosirea în cazul panourilor textile a colajelor alcătuite şi din fragmente de brâie, altiţe, catrinţe sau ciucuri de oprege.

AVANGARDA ISTORICĂ. „CONTIMPORANUL", „CRITERION".
MARCEL IANCU ŞI M. H. MAXY.

Un alt moment simptomatic pentru pasiunea cu care Margareta Sterian s-a aplecat asupra artelor decorative l-a constituit participarea la mişcarea de avangardă, la expoziţiile grupărilor „Arta nouă", „Criterion", „Grupul plastic 1934" sau „Contimporanul" (a treia, 1935 şi a patra, 1936), expresia succesului obţinut în urma „cruciadei" moderniste a anilor '20. Astfel, prietenia şi colaborarea, între 1933-1936, cu pictorul-arhitect Marcel Iancu, figură carismatică a avangărzii istorice, dar şi a Dadaismului, la Zürich în 1916, a cubo-futurismului şi constructivismului la Bucureşti, în anii '20 şi '30, şi, în fine, iniţiator după 1945, al coloniei artiştilor evrei de la Ein Hod (Israel), i-au fost benefice artistei şi pentru asumarea unui domeniu de expresie nou, şi anume ceramica. Margareta Sterian a lucrat, alături de Marcel Iancu, pentru unele locuinţe particulare din Bucureşti, nu numai ceramică, dar şi frescă, Miliţa Pătraşcu realizând uneori decoraţia sculptată.

După terminarea studiilor la Liceul Evanghelic, Margareta Sterian desfăşoară în mediul provincial o activitate de artist decorator, conducând un atelier de mode şi flori, înfiinţat în oraşul Ploieşti, de verişoarele mamei sale. Din atelierul bunicii, care probabil frecventase o şcoală de brodat, Margareta Sterian a deprins cusutul, dat fiind impactul de care s-a bucurat modelul reginei Elisabeta, pasionată şi ingenioasă dantelăreasă, asupra mediilor elitiste ale societăţii româneşti. Regina avea săptămânal un curs de cusut la Palat, iar lucrările ei (păstrate în majoritate la castelul Peleş) vor fi expuse cu succes la primele expoziţii ale „Tinerimii

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

artistice". Pentru scutecul de botez al prinţului Carol al II-lea a primit Medalia de aur la Expoziţia Universală de la Paris, din 1900.

O lucrare din perioada studiilor a fost păstrată cu grijă printre mapele Margaretei Sterian. Este vorba despre un exerciţiu pentru învăţarea borderiei cu acul (*Temă de şcoală*, cat.2), un exemplu clasic de coasere cu acul a motivelor florale cu entrelacsuri în diverse puncte cu mătase şi bumbac.

PANOURI TEXTILE 1940-1965

O fotografie de la vernisajul expoziţiei „Contimporanul" din 1935 o înfăţişează pe Margareta Sterian alături de Marcel Iancu şi Miliţa Petraşcu, primind-o pe Regina Maria. Margareta este o prezenţă elegantă, aşa cum îşi obişnuia prietenii, în rochiile aparte, pe care şi le cosea singură. Mai apoi, în perioada anilor '40 şi '50, când avea interdicţie să expună, atât în timpul regimului legionar, cât şi în epoca „obsedantului deceniu" comunist, artista se orientează spre realizarea de artefacte, precum mânuşi şi pălării. Asamblarea pielii fine sau a fetrului, cu decoraţii florale îi va inspira probabil, în această perioadă de restricţii, panourile textile, ce aveau să îi aducă binemeritate satisfacţii în anii '60.

La Expoziţia republicană de artă decorativă din 1965, Margareta Sterian a fost prezentă cu un panou decorativ realizat într-o tehnică originală, din materiale disparate (metal, pânză de sac, piele divers colorată), iar în 1969 a deschis o expoziţie personală de tapiserie, la Galeriile Katia Granoff din Paris, unde a reprezentat pentru prima dată ansamblul panourilor realizate în tehnica colajului textil, în perioada 1940-1965. De origine rusă, dar naturalizată franceză, Katia Granoff (1895-1989) a fost o reputată poetă şi galeristă de succes. În sediul său principal din Place Beauvau, ea a promovat cu precădere operele de avangardă ale femeilor artiste.

Cu ocazia inaugurării în 1975 a Galeriilor Municipiului Bucureşti, artista expune lucrări de pictură şi tapiserie. Selecţia lucrărilor, panotarea şi prezentarea expoziţiei au fost realizate de scriitorul şi criticul Dan Hăulică. În acelaşi an, criticul Radu Ionescu şi poetul Adrian Beldeanu prezintă expoziţii de pictură şi tapiserie la muzeele din Brăila, Buzău, Galaţi, Piteşti şi Timişoara. Tapiseria

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

ocupă un rol important şi în cadrul expoziţiei retrospective din 1977 (pictură, grafică şi tapiserie) de la Sala Dalles, organizată de artistă şi de Dan Hăulică.

Nu este exclus ca voiajul întreprins în 1931 în America să îi fi deschis orizontul—ca în atâtea alte domenii—, asupra tehnicii de coasere a „peticelor colorate", respectiv a patchworkului. Procedeul de execuţie al acestor impresionante piese constă în asocierea unor fragmente de ţesături divers imprimate şi colorate, croite riguros, după infinite modele, de obicei geometrice, cusute laolaltă şi repetate într-o formă amplă (cuverturi, compoziţii de pus în ramă etc.). Este o modalitate spectaculoasă şi ieftină de a recupera resturi textile, motiv pentru care a fost foarte apreciat în timpul Crizei Mondiale Interbelice, în America. În acest stil s-a executat lucrarea de o mare delicateţe cromatică, intitulată *Din petice colorate* (cat. 3). Desigur, acest tip de imbricaţie insolită a fost şi modalitatea ideală de a salva de la pieire fragmente nepreţuite de broderii populare româneşti (ii sau fote uzate) care altfel ar fi dispărut (*Covorul bulgar*, cat.5).

La o analiză mai atentă a panourilor textile—una din inovaţiile de mare modernitate ale artistei —, se poate constata o evoluţie de la compoziţii simple, cu vase cu buchete de flori asamblate din bucăţi de felurite materiale decupate şi aplicate la scene complexe, precum *Grădina Raiului, Teatrul domniţei Ralu* sau *Ctitorii*. Schema de lucru este simplă: pe un suport de material sărac, respectiv pânza de sac, a cărei textură urugoasă şi culoare neutră, de un ocru cald, are rolul de a potenţa efectul preţios al broderiilor cu lână sau mătase, al mărgelelor colorate şi al paietelor strălucitoare, se asamblează diverse fragmente textile folosite cu ingeniozitate, în locul pensulei şi a culorilor. Cadrajele compoziţiilor sunt diferite şi adaptate imaginii alese. Pe măsură ce lucrează, artistei i se nasc necontenit idei, autoarea dovedind o putere de imaginaţie ce conferă sensuri noi, uluitoare unor elemente până atunci minore. Revenim aici la coordonatele realismului magic, de care vorbea Franz Roh, de magia ce transcende banalul cotidian. Tot acest efort se află sub auspiciile unei culturi estetice şi decorative vaste, ce relevă vizitele frecvente în muzee, pasiunea pentru vechii maeştri flamanzi sau pentru pictura bisericilor româneşti din Bucovina. La început, vasele cu flori sunt exerciţii ideale pentru a tatona texturi, asocieri singulare, între fineţea dantelei sau a voalului asociate asprimii pânzei de sac şi savorii colorate a fragmentelor brodate.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Buchet I (cat.6) aminteşte de farmecul naturilor statice olandeze, de pasiunea descrierii insectelor efemere, aluzii directe la sofisticate vanitas-uri. Fluturi zboară palid în jurul florilor opulente şi în compoziţia Margaretei Sterian, care ne desfată apoi cu un buchet plasat regal, sub o acoladă, ca pe scena unui teatru (*Buchet II*, cat. 8) sau într-o nişă „construită" din voaluri răsucite cu o cortină minusculă, ce lasă să fie descoperit vasul din panglici brodate (*Buchet III*, cat.10). Ultima compoziţie din serie, *Buchetul miresei* (cat. 28) stăruie de astă dată pe o cvasi-monocromie, pe albul tradiţional cu texturi variate ale dantelei ce configurează vasul şi consistenţa densă a florilor, cu accente reduse de culoare.

Păpuşile confecţionate din cârpe erau la modă în copilăria artistei. Transformată ad hoc în prinţesă spaniolă, fabuloasa *Infantă cu păpuşă* (cat.4), adosată unei rame cu reliefuri bogat aurite, ţine în lesă un căţel pechinez, aşa cum avea şi Margareta, şi pe care îl portretizase în două lucrări expuse la Salonul Oficial de Pictură din 1935 (*Pekinez I* şi *Pekinez II*).

O a doua categorie de compoziţii sunt cele cu personaje, cum este spre pildă *În grădină* (cat.11), imagine ce reia vechiul motiv al Grădinii Raiului. Pe un fundal de sac vopsit în registre colorate, scena principală delimitează o grădină în care este figurată o pereche, probabil Adam şi Eva, autohtonizaţi. Ciucuri, vase cu flori din broderii şi mărgele, fragmente de brâu popular primesc noi conotaţii.

În *Teatrul Domniţei Ralu* (cat.16) pe un suport ce aminteşte de ţesăturile cu flori ale secolului al XVIII-lea, se configurează o scenă pe care apare un cuplu, posibil de actori de la celebrul teatru de la Cişmeaua Roşie, înfiinţat în 1816 de capricioasa fiică a domnitorului Ioan Caragea.

Ctitorii (cat.19) este o parafrază la un portret medieval românesc. Pe un suport cu imprimeu fastuos, amintind de catifeaua veneţiană broşată, este aplicat un fundal de pânză de sac cu textură viguroasă. Din fâşii de dantelă şi panglici de catifea se delimitează un spaţiu ogival pe care se profilează familia domnitorului. Acesta, împreună cu doamna, ţin un chivot, fiind secundaţi, în partea voievodului, de un mic principe ce poartă pe cap o pălărie cu pană de struţ, şi în partea doamnei, de sora lui, o domniţă. Felul rigid prin care îşi prezintă personajele, modul în care reduce la semne textile, detaliile şi mai ales pana prinţului, ce concentrează punctul

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

de fugă, relevă o cunoaştere aprofundată a broderiilor medievale româneşti, mai cu seamă celebrele acoperăminte de mormânt al Mariei de Mangop, cea de-a doua soţie a lui Ştefan ce Mare sau cel al lui Ieremia Movilă, expuse în epocă la Muzeul de Artă R.P.R. din Bucureşti, broderii în care, pe lângă chipul defunctului, apăreau diverse reprezentări simbolice heraldice sau religioase.

În *Peşti* (cat.17) sau *Peştele brun* (cat.18), schimbă registrul şi înlocuieşte fragmentele textile cu piele şi texturi rugoase, sfoară împletită cu nasturi cu o cromatică sobră, axată pe brun-închis şi ocruri, adaptată unui repertoriu formal inedit.

Mască şi cocoş (cat.13) aduce în prim plan preocupări ce se vor dezvolta după 1969 când, la expoziţia personală de pictură de la Sala Dalles, au fost expuse pentru prima dată lucrări din seria „Măşti la Brăneşti". Margareta Sterian a descoperit carnavalul „cucilor" din această mică localitate apropiată de Bucureşti, unde s-a păstrat un ritual agrar precreştin. Panoul textil evocă, prin fragmente de dantelă, ciucuri şi broderie inspirată de cea de pe cojoace, un mascat şi un cocoş, motive ce vor deveni recurente în picturile sale.

Mai citǎm două dintre capodoperele acestei perioade: *Tapiserie cu papagal* (cat.20), ce surprinde prin calitatea deosebită a execuţiei, apropiată ca efect de finețea broderiei chinezeşti şi *Nuntă în cer* (cat.25), în care este creat un spaţiu imponderabil, accentuat de un şir de ciucuri lungi dintr-un opreg. Este o grădină edenică, un fel de jardin clos cu un fluture uriaş şi flori reduse la corole decorative unde, într-un nor, un cuplu insolit pluteşte asemeni figurilor chagalliene.

Imaginaţia Margaretei nu putea evita figurativul. Ea realizează un savuros ansamblu tridimensional, intitulat *Fluturele* (cat.26), un fel de fetiş sui generis, semănând cu un artefact din Peru, alcătuit din fragmente de covor oltenesc, ţesut în tehnica karamani cu găurele, mărgele şi caier de lână, devansând viitoarele textile spaţiale ale Magdalenei Abakanowicz din anii '70 şi '80.

CERAMICA

După cum se prezintă pe larg în Cronologia prezentului album, Margareta Sterian a fost unul din artiştii importanţi ai mişcării

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

avangardei istorice româneşti. După consumarea impetuoasă a „revoltei" între anii 1922-1924 şi afirmarea cu greutate a „artei noi" în cultura vizuală (provincială şi inegală ca substanţă) din România, pionierii mişcării de avangardă—Marcel Iancu, M. H. Maxy, Victor Brauner, Mattis-Teutsch, Miliţa Pătraşcu, Corneliu Michăilescu, Henri Daniel—devin artişti recunoscuţi şi apreciaţi. Ei se asociază succesiv, constituind între 1929-1936 nucleul unor grupări efemere având ca scop organizarea de expoziţii-spectacol care impun, subliminal şi inevitabil, modernismul ca mod de viaţă: „Arta nouă" (1929, 1932), grupul plastic „Criterion" (1933), grupul plastic „1934", „Contimporanul" (1933, 1935, 1936). Totodată, ei reuşesc să mobilizeze decisiv artişti tineri, de care îi apropie certe afinităţi stilistice, precum Margareta Sterian, Henri Catargi, Michaela Eleutheriade, Nina Arbore, Merica Râmniceanu, Mac Constantinescu, Vasile Popescu. Manifestările acestor grupări relevă o îmblânzire a tonului protestatar din deceniul precedent şi o adaptare la preferinţele burgheziei comanditare, mai cultivată, dar şi mai receptivă la spiritul modernismului.

În fotografia citată, de la vernisajul expoziţiei „Contimporanul" din 1936, alături de Regina Maria şi Miliţa Pătraşcu apare şi Marcel Iancu, despre care pictoriţa îşi va aminti ca fiind „un năvalnic talent contemporan; desenator de excepţie, colorist de anvergura unui Picasso, arhitect original cu largi vederi". Marcel Iancu a deschis apetitul Margaretei pentru ceramică. Concepţia lui liberală despre artă a stimulat spiritul ludic al artistei, care începe să modeleze figurine fantastice şi vase inspirate de poezia greacă.

În această epocă (1932-1934) ea realizează compoziţii precum *Arca lui Noe* (cat 32.), proiect destinat Parcului Carol, dar şi mai multe vase ornamentale, decorate cu imagini fantastice, inspirate de poveşti. Scenele imaginare se vor înmulţi cu timpul şi îi vor caracteriza şi particulariza opera. *Arca lui Noe* este o operă singulară, surprinzătoare prin bestiarul inedit. Animalele reale sau fantastice din vechile culegeri medievale (inorogul, elefantul, leul, leoaica, girafa, crocodilul) prind viaţă în arca imaginată de Margareta. Tot aici, alături de primii oameni, apare şi figura misterioasă a *Cioplitorului,* probabil Brâncuşi.

În prezentul volum figurează şi două din cele mai importante vase din seria creată în 1932: *Vasul cu poveşti – Muzicantul* (cat. 39) şi *Vasul cu himere* (cat. 44). Dacă în cazul *Arcei*, ceramista a modelat figurine fantastice, în cazul *vaselor* ea a modelat cu mâna, fără a apela la roata olarului, inovând forme insolite, asemănătoare ceramicii neolitice: gâtuituri ce permiteau prin alternanţă suprafeţe

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

mai generoase pentru decor grafitat sau pictat, anse mici ca niște urechi, cu rol decorativ. Ornamentarea este de cele mai multe ori figurativă sau geometrică (en damier, respectiv tip tablă de șah), iar cromatica pretenţioasă, cu albastru de lapis-lazuli sau pictat cu angobă brună după modelele ceramicii greceşti, cu figuri negre pe fond alb, sunt rodul a nenumărate experimente.

După război, în 1949, Margareta Sterian a lucrat sporadic ceramică în vestitul centru de la Horezu (Vâlcea), probabil pentru a-şi însuşi tehnica, atât de dificilă, a lucrului la roata olarului.

În 1955 are loc o mare expoziţie în Bucureşti, intitulată „Ceramica în ţara noastră", cu o selecţie ce prezenta unitar evoluţia acestui gen la noi, prin piese descoperite în urma săpăturilor arheologice, laolaltă cu obiecte păstrate din zona artei populare, precum şi lucrări ale ceramiştilor contemporani. Nu este exclus ca Margareta Sterian să fi vizitat această manifestare de mare impact artistic.

După 1960, când prinde contur organizarea profesională a ceramiştilor, artista începe să participe frecvent în expoziţiile de artă decorativă, zonă mai puţin expusă comandamentelor teziste ale politicii culturale comuniste.

În 1962 expune la Praga, în cadrul Expoziţiei Internaţionale de Ceramică organizată de UNESCO şi obţine diploma de onoare pentru lucrarea *Taler* (cat. 112). *Talerul* păstrează forma tradiţională a farfuriei, dar decorul şi textura acestuia sunt novatoare. Motivul solar central este asociat unei interpretări geometrice a fundului vasului, iar textura rugoasă, cu consistenţa unei lave cristalizate este subliniată de cromatica sobră, alcătuită din tonuri pastelate: ocru, alb, gri, albastru şi negru, vibrat pe substrat de ocru-galben pe margine.

În perioada 1959-1965, lucrând în paralel pictură şi artă decorativă, artista realizează mai multe lucrări împreună cu Constantin Bulat (1917-1975), ceramist vizionar; ei sunt autorii unui grup de cinci lucrări de lut ars intitulat *Fântânile* (cat. 136-137), care a fost prezentat în diverse expoziţii. Această suită, ce aminteşte de arhitecturi de pământ africane din Tombuktu, spre exemplu, a fost o premieră în ceramica românească, lipsită până atunci de opere monumentale destinate spaţiului public.

Participă la Expoziţia Anuală de Artă Decorativă din 1966, cu ciclul *Fântânile*. Lucrările au uimit şi au provocat discuţii publice despre noutatea lor. Din păcate, acestea s-au degradat şi apoi au dispărut, odată cu demolarea atelierului ceramistului Constantin

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Bulat din fosta stradă Uranus, 106, aflat în perimetrul construirii Casei Poporului.

Margareta se intoxică în timpul experimentării unor noi pigmenţi şi este obligată să abandoneze „artele focului", dar nu renunţă în a expune operele sale de ceramică.

Astfel, în 1966 participă la expoziţia 15 artişti români contemporani, organizată de Gabriela „Altamira" din Geneva, unde sunt expuse 34 lucrări de ceramică, opere a 15 artişti, printre care Mimi Podeanu, Cecilia Storck-Botez, Patriciu Mateescu, Constantin Bulat, Costel Badea.

În 1967 expune două vase ceramice la Expoziţia Internaţională de Ceramică organizată la Istanbul, unde i se decernează diploma de onoare. În anul următor figurează şi la Expoziţia Internaţională de Ceramică de la München („Form Qualität"), cu figurinele din lut ars şi pictat, intitulate *Mătuşile* (cat. 140-145), dar şi la Lausanne. Participă cu ceramică în 1970 la Expoziţia de artă românească contemporană itinerantă în U.R.S.S., iar în 1971 expune de asemenea ceramică la expoziţiile internaţionale de la Milano, Roma, Haga, Düsseldorf, Budapesta. La începutul anului 1974 deschide o expoziţie personală de pictură şi ceramică la Galeria Simeza din Bucureşti. Lucrările realizate între 1932-1934, precum şi cele din perioada 1960-1965, sunt pentru prima dată prezentate integral publicului, laolaltă cu ciclul de picturi intitulat *Circul*, pictat între 1972-1974. În urma cutremurului din 1977, care a dus la pierderea atâtor vieţi omeneşti şi valori deosebite, o parte importantă a lucrărilor de ceramică ale artistei a fost distrusă.

Plastica ceramică a Margaretei Sterian are ca puncte de plecare pe de o parte figurinele din lut autohtone, precum cele de la Pisc, centru de olărie specializat în execuţia fluiericilor de pământ ars cu sau fără decor şi, pe de altă parte, tradiţia celebrelor „tanagrale", mici figurine policrome din pământ ars, cu mare răspândire în secolele IV şi III înaintea erei noastre, în regiunea Tanagra din Beoţia, de unde şi numele lor. Ele au fost descoperite în cantitate mare în situri funerare în 1870 şi de atunci s-au bucurat de mare succes. Produse artizanale de mare finețe, tanagralele reprezintă îndeosebi personaje feminine, cu veşminte atent drapate.

Pentru Margareta Sterian figurinele din lut, fluierele antropo sau zoomorfe au luat înfăţişarea unor personaje îndrăgite. Astfel *Mama* (cat. 53), câinii pechinezi *Topsi şi fratele său* (cat. 54), *Pisica* (cat.55), *Infantele gemene* (cat. 56), *Cerbii* (cat. 80), *Fata şi pasărea* (cat.

93), *Piesele pentru un joc de şah* (cat. 94), *Capul de cal* (cat. 100) sunt modelate cu indicibilă plăcere, unele colorate cu angobe strălucitoare, altele păstrând textura originală a lutului şi seducătoarea lui culoare ocru.

În ceea ce priveşte tradiţia tanagralelor, Margareta probează neobişnuita sa inventivitate dintotdeauna în a crea un surprinzător „popor de lut". Cele două variante ale figurării bunicii (cat. 105 şi 106), din pământul simplu sgrafitat sau pământ zgâriat şi pictat au un aer funerar, în timp ce seria numeroasă a *Mătuşilor* dobândeşte un caracter de efigie, un ansamblu de parodie veselă, a unor tipologii distincte. Figurinele sunt colorate şi sgrafitate.

O categorie aparte, inspirată de cahlele sobelor, de ceramică decorativă ori pavimentară ce servea la ornamentarea interioarelor locuinţelor sau monumentelor religioase în evul mediu, o constituie plăcile de ceramică smălţuită cu rost decorativ. *Adam şi Eva izgoniţi din Rai* (cat. 46), *David* (cat. 50), *Peştele* (cat. 63), *Fluturele* (cat. 65), *Melcul* (cat. 66), *Frunzele* (cat. 68), *Veveriţa* (cat. 70), *Clopoţei* (cat. 73), *Capra* (cat. 75) sunt câteva exemple pline de o delicată savoare. Un cuvânt în plus îl acordăm cromaticii, respectiv angobelor şi smalţurilor folosite de artistă, îndeobşte culori tari, roşu, galben, verde şi preferinţa pentru albastru de lapis-lazuli sau negrul lustruit amintind de vechile vase de Marginea.

SCENOGRAFIE

La 30 noiembrie 1933 Margareta Sterian deschide la sala Hasefer din Bucureşti (strada Karagheorghevici), cea de-a doua expoziţie personală, ocazie cu care a realizat şi o serie de costume pentru recitalul de dans prezentat la Opera Română de Gabriel Negry, care cuprindea „Simfonia dansului" şi „Preludiul spaniol". Elogiind interpretarea lui Negry, Petru Comarnescu admira costumul stilizat, redus la esenţă: „îngăduind trupului mişcările cele mai libere. A fost o înfrumuseţare organică şi o împodobire naturală a dansatorului".

În 1934 Margareta Sterian va executa costumele şi decorurile pentru cabaretul „Măscărici", regizat de Haig Acterian şi Sandu

Eliad pe insula Trandafirilor din Parcul Carol, iar în 1937 realizează decorul pentru pavilionul tehnic al expoziţiei — o încăpere cubistă, din tablă roşie, pentru Uzina de locomotive Auschnitt. Organizatorii expoziţiei îi acordă o diplomă de colaborator.

Traducătoare activă din lirica şi teatrul american, Margareta Sterian nu putea să nu abordeze şi costumul de scenă. Astfel, după ce în 1943 traduce trilogia lui Eugene O'Neil: *Din jale se întrupează Electra* (tipărită de Editura Pro Pace, retipărită ulterior, la Editura Socec în 1945 şi la Editura pentru literatură universală în 1968), piesa a fost reprezentată succesiv cu cei mai de seamă artişti ai scenelor noastre. Margareta Sterian a pus la dispoziţia teatrelor documentaţia necesară montărilor şi a realizat, în tempera, proiecte de decor şi costum (cat. 151-157).

Când în ianuarie 1944 are loc, la Teatrul Naţional, sub direcţia lui Liviu Rebreanu, premiera tragediei *Din jale se întrupează Electra*, nu se menţionează pe afiş ori în program contribuţia artistei la realizarea traducerii şi a prezentării publice a piesei. Schiţele de decoruri şi costume reproduse în caietul-program, desenate de Margareta Sterian şi realizate pe scenă de Traian Cornescu, au fost inspirate din montarea de la Teatrul „Guild" din New York, unde a avut loc premiera mondială a piesei, în 1931 şi pe care Margareta a văzut-o în călătoria întreprinsă în acel an cu Paul Sterian în Statele Unite. Mai târziu, în 1962, ea va mai elabora un sofisticat costum de scenă pentru marea mezzo-soprană Elena Cernei, probabil pentru *Carmen* de Georges Bizet (cat. 159).

O lucrare specială, ce confirmă ancorarea, poate intuitivă, în mişcarea de avangardă de tip Pop Art, este *Mireasa cu două feţe* (cat. 147), obiect ce surprinde şi azi prin modernitatea de excepţie a execuţiei şi a viziunii sale.

PICTURA PE STICLĂ

La Drăguş, în casele ţărăneşti pe care le cartografia, Margareta Sterian este impresionată de graţia icoanelor pe sticlă, de impactul lor efemer, dar plin de vitalitate. Cele câteva exemple de pictură pe sticlă cu subiecte diverse, adaptate transparenţei şi vremelniciei suportului gingaş, confirmă ingeniozitatea sa nedomolită. Sirene unduioase, neastâmpărate melusine, hieratice *Fecioare*

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

cu pruncul sau *Vase cu flori* (cat. 163-168) populează un univers preponderent ludic.

*

În volumul autobiografic *Viaţa prin hublou*, Margareta Sterian îşi amintea cu nostalgie: „În copilărie am trăit alături de bunica mea într-o atmosferă în care numai munca avea preţuire şi, fără să ştiu, brodând câte ceva, cultivând o floare ori un petec de grădină, ajutându-mi colegele de la şcoala germană să deprindă corect limba română, confecţionându-mi singură haine sofisticate şi apoi, pictând mereu, luptând cu pânzele şi culorile pentru a le supune, am devenit muncitoare fără odihnă.”. În plus, *lasă că ştiu eu cum* [să fac] a devenit un adagio omniprezent în viaţa şi opera Margaretei Sterian, în virtutea căruia această creatoare cu talente proteice—care se exprimă magistral ca poetă, prozatoare, traducătoare—, excelează ca plasticiană, după cum am văzut nu numai în pictură sau grafică, ci şi în domeniul artelor decorative. Ea optează în ultimă instanţă, a se autodefini pe sine şi universul său, de mare puritate ingenuă, prin două trăsături esenţiale—umorul şi auto-ironia.

Nu întâmplător observaţia lui Jean Alazard din 1937 despre „talentul atât de proaspăt al Margaretei Sterian” anticipa oarecum plasarea operei sale sub auspiciile realismului magic, într-un fel de exorcizare sui-generis a unei aventuri existenţiale, focalizată pe descrierea adevărurilor simple ale vieţii, redescoperite şi iubite cu intensităţi sporite de la o zi la alta. Este pecetea stilistică ce poate fi constant aplicată operei Margaretei Sterian, unde realismul magic devine o combinaţie proprie de existenţialism, de „trăirism”, consumat într-un destin supus de prea multe ori hazardului şi, pe de altă parte, de antipesimism şi încredere constantă în valorile umane. Această sinceritate şi prospeţime funciară a exprimării, amestec de vis şi de părelnicie într-un timp suspendat, domină copleşitor opera ei, de altfel foarte coerentă şi în care artele decorative integrează un vibrant mesaj de modernitate.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Cronologie

Margareta Sterian s-a născut la 16 martie 1897 în oraşul Buzău. După decesul mamei sale, copilul aflat în primii ani ai vieţii a trecut în grija bunicii materne, Antonia Iosif, proprietara unui atelier mic de broderie şi lenjerie aflat în apropierea Bisericii Sfinţilor din Bucureşti. Margareta a avut o copilărie tristă din cauza unor grave maladii, dar s-a simţit apărată de dăruirea fără preget a bunicii. Jocurile din atelier printre fragmentele de broderie şi păpuşi confecţionate din resturi textile, împletite cu imaginile fantastice pe care le înregistra în deplasările prin târguri, însoţindu-şi bunica pentru desfacerea mărfurilor confecţionate în timpul anului, au însemnat pentru copilul Margareta Sterian o viaţă paralelă cu cea reală de fiecare zi. Amintirea copilăriei sale a fost pentru viitoarea pictoriţă şi scriitoare una din sursele principale de inspiraţie de-a lungul întregii cariere, dar şi un reper estetic şi moral.

A urmat cursurile liceale ale Şcolii Evanghelice din Bucureşti, avându-l ca profesor de limba română pe scriitorul Ioan Slavici, iar la desen pe Richard Canisius (1872-1932), reputat pictor-gravor.

Margareta Sterian a atras în repetate rânduri atenţia asupra importanţei instruirii serioase, profunde, axată în special pe studiul limbilor străine, instrucţie care se realiza în şcoala înfiinţată de Regele Carol I pentru tinerele fete din clasa mijlocie, cele ce aveau în viitor sarcina de a oferi o educaţie temeinică elevilor; pictoriţa a păstrat multe din cărţile care circulau în şcoală, cu precădere opere ale literaturii romantice şi nu numai.

În vacanţe, în oraşul natal, ia lecţii de pictură şi desen cu pictorul Gore Mircescu, un adept al impresionismului grigorescian, dar tânăra artistă pare mai interesată de artele decorative. După terminarea studiilor la Liceul evanghelic, Margareta Sterian desfăşoară, fără pasiune, în mediul provincial al oraşului Buzău, o activitate de artist decorator, conducând un atelier de mode şi flori, înfiinţat în oraşul Ploieşti de verişoarele mamei sale.

În 1926 se căsătoreşte cu poetul Paul Sterian, şi el la început de drum, şi împreună pleacă nerăbdători la Paris pentru studii,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

susţinuţi economic de tatăl poetului, un medic cunoscut din Bucureşti. La Paris, Margareta se înscrie pentru pictură la Academia Ranson şi pentru artele decorative la École du Louvre. La Ranson, cursul de pictură era ţinut de pictorii Roger Bissière (1886-1963), Amédée de la Patellière (1890-1935) şi Georges Braque (1882-1969); la École du Louvre cursul de istoria artei era ţinut de Louis Hautecoeur, iar cel de istoria sculpturii, de conservatorul galeriei de sculptură, Paul Vitry.

În timpul studiilor la Paris, viitoarea pictoriţă este interesată în special de arta medievală franceză, iar celebra suită de tapiserii *Dame à la licorne* (6 piese datate circa 1500, Muzeul Cluny) va fi mereu în amintirea artistei. Vizitează colecţiile deschise publicului din metropolă şi pe rând, vechile catedrale din oraşele Franţei, preocupată în special de sculptura frontoanelor, dar şi de arta vitraliilor. În aceeaşi perioadă, urmăreşte cu asiduitate expoziţiile, cum a fost cea de a patra expoziţie a artei decorative contemporane din 1928 (februarie-martie, Luvru, Pavilionul Marsan), spectacolele de teatru şi mai ales de balet. În epocă se continua şirul de succese ale dansatorilor ruşi din deceniul anterior, triumfa Balanchine, pictau decoruri Miro sau Max Ernst, se năştea un teatru nou, de avangardă.

1929

Vara—în cadrul Seminarului de sociologie, etică şi politică al Universităţii din Bucureşti, ia parte la campania monografică de la Drăguş condusă de profesorul Dimitrie Gusti. Cataloagele privind studiile monografice întreprinse de profesorul Gusti—realizate pentru fiecare campanie în parte—descriu în amănunt cercetarea pluridisciplinară a realităţilor satului românesc în varii aspecte, cel cultural fiind preponderent. Margareta Sterian este solicitată de profesorul Dimitrie Gusti să realizeze portrete ale locuitorilor din Drăguş şi din împrejurimi, dar şi schiţe documentare.

Este unul din momentele esenţiale de meditaţie ale artistei asupra bogăţiei şi originalităţii artei vechiului sat românesc pe care l-a venerat întreaga viaţă.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Decembrie—participă la expoziţia organizată de Seminarul de sociologie, etică şi politică al Universităţii, cu şase portrete de ţărani şi copii din Drăguş. Aceeaşi expoziţie este prezentată şi la Dresda; i se reţin două lucrări monumentale: *Ţăranul* şi *Ţăranca*, astăzi pierdute.

La sfârşitul anului 1929, Margareta Sterian debutează cu o expoziţie personală organizată în Sala Mozart din Bucureşti. Expune cu această ocazie portretele şi compoziţiile executate la Drăguş, dar şi alte lucrări pe care le realizase în timpul studiilor de la Paris. În această expoziţie sunt prezentate pentru prima oară câteva dintre operele sale cele mai importante, lucrări ce vor figura şi în expoziţiile retrospective din 1977, 1984 şi 1988: *Guristă la Moşi* (coperta micului catalog al expoziţiei), *Cadână la Moşi*, *Odaliscă* (azi în colecţia Ion Minulescu) şi *Patinaj în Cişmigiu*. Expoziţia a relevat rolul pe care l-a jucat stagiul efectuat la Drăguş, unde a realizat cea mai importantă parte a studiilor sale artistice şi că, acolo, a devenit artistul care, în deceniile următoare, se va impune printre marile talente ale generaţiei sale. Viziunea plastică elaborată la Drăguş va fi recognoscibilă şi va constitui savoarea plastică a multora din operele realizate ulterior.

Cunoscutul ziarist Leon Kalustian descrie vernisajul expoziţiei Margaretei Sterian (Simple note, 4 volume, editura Eminescu, 1980-1984), care a adunat multe din personalităţile culturale ale capitalei. Ziarele timpului au subliniat importanţa expoziţiei în contextul cultural al capitalei. Au fost remarcate în special portretele de copii, pentru captarea realităţii psihologice a modelelor, dar şi pentru edificarea unei anume tipologii umane, păstrătoare a unor virtuţi ancestrale.

1930

Pentru ciclul de picturi prezentate în expoziţia de la sfârşitul anului 1929—peisaje, naturi statice şi ciclul de portrete: *Copii din Drăguş*, i se acordă Premiul Ministerului Artelor pentru pictură. Juriul este alcătuit din pictorul Gheorghe Petraşcu, sculptorul Ion Jalea, scriitorul şi criticul de artă Oscar Walter Cisek.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Expune din acest an la Salonul Oficial de pictură şi sculptură, ca şi la cel de grafică. Apar în mai toate ziarele cronici semnate de personalităţi prestigioase care comentează amplu tablourile şi desenele artistei, subliniind noutatea, modernitatea şi originalitatea lor.

Între anii 1930-1933 a lucrat, în colaborare cu pictorul-arhitect Marcel Iancu, frescă şi ceramică pentru unele locuinţe particulare din Bucureşti. În această epocă realizează compoziţii ceramice precum *Arca lui Noe*, proiect destinat Parcului Carol, dar şi mai multe vase ornamentale decorate cu imagini fantastice, inspirate de poveşti. Scenele imaginare se vor înmulţi cu timpul şi îi vor caracteriza şi particulariza opera. În acest volum figurează două dintre cele mai importante vase din seria creată în 1932—*Vasul cu poveşti: Muzicantul* şi *Vasul cu himere.*

1931

Anul 1931 este pentru Margareta Sterian perioada mai multor călătorii. Vizitează Anglia, Austria, Danemarca, Elveţia, Franţa, Norvegia, Suedia, Statele Unite ale Americii, şi intră în contact cu mediile culturale şi artistice din aceste ţări. Realizează acum o serie de lucrări importante ce vor fi expuse în repetate rânduri în anii următori.

Martie—expune în sala de expoziţii a „Cărţii Româneşti", în cadrul asociaţiei „Grupul nostru" (din care făceau parte Ştefan Constantinescu, Casilda Miracovici, Constantin Baraschi, Mac Constantinescu, Alexandru Phoebus ş.a.), o serie de compoziţii pictate în Statele Unite ale Americii.

Margareta Sterian devine membră fondatoare a secţiunii plastice a Asociaţiei culturale „Criterion". Figurează la Salonul Oficial de pictură şi sculptură unde expune lucrările: *Scenă de circ* şi *Ateneul Român*.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1932

25 ianuarie—8 februarie—participă la expoziţia de pictură şi sculptură a grupării „Arta nouă" deschisă la librăria Cartea Românească (Sala Ileana) împreună cu Miliţa Pătraşcu, Micaela Eleutheriade, Henri Daniel, Cornelia Babic-Daniel, Lucia Demetriade Bălăcescu, Olga Greceanu, Marcel Iancu şi Max Herman Maxy. Au fost expuse lucrările: *Vaporul*, *Portul*, *Strada*, *Banca*, *Piaţa*, *Parcul*, *Cabaretul, Dansatori* şi *Scuar Parizian*, toate sub titlul *Aspecte din New York*.

La Salonul Oficial de desen şi gravură expune trei ilustraţii pentru volumul: *Paris* de Mihail Sebastian, iar la Salonul Oficial de pictură şi sculptură lucrările *Compoziţie* şi *Peisaj*.

Participă la a doua expoziţie a *Nudului*, organizată la sala Mozart.

1933

Expune la Salonul Oficial de pictură şi sculptură, printre altele, *Studiu pentru autoportret*, lucrare definitorie pentru experimentele sale legate de mişcarea de avangardă, aflată în colecţia Muzeului Naţional de Artă al României.

Februarie—expune în cadrul grupării „Criterion" împreună cu H. H. Catargi, Micaela Eleutheriade, M. H. Maxy, Corneliu Michăilescu, Petre Yorgulescu-Yor, Cornelia Babic-Daniel, Ionescu-Sin, Henri Daniel, Lucia Dem. Bălăcescu, Merica Râmniceanu, Miliţa Pătraşcu, Mac Constantinescu şi Ion Jalea.

Decembrie—deschide cea de-a doua expoziţie personală la Galeriile „Prietenii cărţii" (Studio Hasefer); expune portrete şi peisaje în ulei, naturi statice şi compoziţii în tuş. La Salonul Oficial de desen şi gravură expune desene colorate printre care: *Natură moartă – fructe* şi *Natură moartă – Flori* (*Florile speranţei*, cat.7), ambele păstrate în Colecţia Cabinetului de Desene şi Gravuri a Muzeului Naţional de Artă al României.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Creează costume şi decoruri pentru baletele „Simfonia dansului" şi „Preludiul spaniol", prezentate la Opera Română de coregraful şi dansatorul Gabriel Negry.

Împreună cu Miliţa Pătraşcu, Marcel Iancu, M. H. Maxy, Nina Arbore, Olga Greceanu, Mac Constantinescu, Octav Doicescu, expune în cadrul Expoziţiei de artă modernă românească de la Palatul Expoziţiei Naţionale de Artă Futuristă din Roma, sub egida lui Marinetti, manifestare elogiată de ziarele italiene „Il Piccolo", „Il Messagero", „La Provincia", „La Tribuna", „Il Corriere Padano" sau „Il Futurismo".

1934

Aprilie—participă la Expoziţia grupului plastic de avangardă „1934", alături de Lucia Dem. Bălăcescu, Cornelia Babic-Daniel, Micaela Eleutheriade, Merica Râmniceanu, Miliţa Pătraşcu, Henri Catargi, Marcel Iancu, M. H. Maxy, Corneliu Michăilescu, Petre Yorgulescu-Yor, Vasile Popescu, Aurel Kessler şi Ionescu-Sin. Lucrările expuse, astăzi pierdute, aveau titlurile: *Constantinopol*, *Flori, Natură moartă, Vaporul alb, Portretul lui Ion Pillat, Portretul lui Zaharia Stancu*. Realizează costumele şi decorurile pentru cabaretul „Măscărici", regizat de Haig Acterian şi Sandu Eliad pe insula din Parcul Carol. În Editura Fundaţiei pentru literatură şi artă apare *Antologia poeţilor tineri* de Zaharia Stancu, cu 55 de chipuri, desene de peniţă de Margareta Sterian. Desenele publicate în acest volum sunt dovezi excelente ale calităţilor de admirabil desenator ale artistei.

La Editura Cartea Românească apare, la sugestia Reginei Maria, volumul de versuri *Antologia poeziei poloneze contemporane*, alcătuită de poeta poloneză Dusza Czara şi de Margareta Sterian.

1-30 octombrie—artista participă la Expoziţia internaţională de desen, organizată la Varşovia de către Federaţia Internaţională a Femeilor şi a Asociaţiilor Profesioniste.

Expune la Salonul Oficial de pictură şi sculptură lucrările *Flori* şi *Parc new-yorkez*, iar la Salonul Oficial de desen şi gravură,

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

desenele în tuş *Moşi, Circ şi Căluşei*.

1935

24 februarie-15 martie — participă la cea de-a treia expoziţie a grupării de avangardă „Contimporanul" (Sala Mozart) împreună cu Henri H. Catargi, Marcel Iancu, M. H. Maxy, Henri Daniel, Cornelia Babic-Daniel, Corneliu Michăilescu şi un grup de artişti străini, nume prestigioase ale „Şcolii din Paris": Eugène Berman, Walter Becker, Giorgio de Chirico, Léonor Fini, Philippe Hosiasson, Filippo de Pisis, Yves Tanguy, Pavel Tchelitchew şi Léon Zack. Prezenţa Margaretei Sterian în expoziţiile avangardei bucureştene nu este întâmplătoare, ea se datorează faptului că operele artistei devin expresia unui nou curent artistic în pictură, denumit în 1925 de criticul de artă german Franz Roh „realism magic". Roh defineşte realismul magic ca alternativă a expresionismului, respectiv reîntoarcerea la realismul figurativ, caracterizat plastic prin aspectul fotografic al imaginii, tehnica lisă şi acurateţea detaliului. Spre deosebire de literatură, unde realismul magic dobândeşte conotaţii mai ample spre fantastic, în pictură, temele inspirate de lumea cotidiană şi tehnologică sunt reflectate prin prisma unui obiectiv rece, ce evidenţiază aspectele stranii şi fantastice pe care le conţine realitatea de zi cu zi. Curentul va fi cunoscut şi sub numele de Neue Sachlichkeit sau Noua obiectivitate şi este adeseori asociat suprarealismului, de care diferă prin natura sa psihologică.

Participă la Expoziţia „Peisaj bucureştean", organizată în cadrul manifestărilor „Luna Bucureştilor".

La Salonul Oficial de pictură expune lucrările: *Portret, Pekinez 1, Pekinez 2*, aflate în colecţia Muzeului de Artă din Buzău.

Între 1935-1939, Margareta Sterian publică în diverse periodice studii despre balet şi teatru.

1936

Ianuarie — expune la cea de-a patra expoziţie a grupării de avangardă „Contimporanul" (Sala Dalles) picturile: *Legendă, Şantier,*

Corăbii I, Corăbii II, Peisaj cu statuie, Peisaj, Fructe, Flori.

În acest an, se pronunţă divorţul dintre artistă şi poetul Paul Sterian, eveniment care a împărţit prietenii familiei în grupe adverse. Divorţul a avut consecinţe economice grele pentru Margareta Sterian, căci operele ei erau de obicei dăruite prietenilor, famila nefiind interesată să îşi câştige existenţa din vânzări. Tot acum are loc decesul bunicii Margaretei Sterian, personalitate care a jucat un rol esenţial în existenţa de până atunci a pictoriţei; ea va deveni unul dintre personajele cheie din compoziţiile pictate şi din scrierile artistei.

Cei care au cunoscut-o pe Margareta Sterian ştiau că era o fiinţă fragilă, care avea nevoie de ocrotire, că trăia un acut sentiment de însingurare, sentiment care-i însoţise existenţa încă din copilărie. Ceea ce a ajutat-o să existe şi să învingă vicisitudinile vieţii a fost neîncetata ei activitate creatoare, marcată de un fel de neastâmpăr al curiozităţii, dublat de un netăgăduit simţ al jocului.

1937

Figurează în selecţia de artă românească la Expoziţia internaţională a artelor şi industriei de la Paris cu lucrarea *Guristă la Moşi* (realizată în 1929), pentru care i se acordă medalia de bronz. Margareta Sterian realizează decorul pentru pavilionul tehnic al expoziţiei—o încăpere cubistă, din tablă roşie, pentru locomotivele Auschnitt. Organizatorii expoziţiei îi acordă o diplomă de colaborator.

Expune la Salonul Oficial, în Pavilionul artelor de pe şoseaua Kisseleff, lucrarea *Peisagiu,* achiziţionată de Ministerul Cultelor şi Artelor.

1938

Aprilie—Deschide o expoziţie personală de atelier la Bucureşti, în locuinţa sa din strada Vasile Lascăr nr.8.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Participă la Expoziţia „Mama şi copilul în arta românească”, organizată de Societatea „Principele Mircea”.

1939

Expune la Salonul Oficial de Toamnă lucrarea *Escapadă în muzeu*. Ministerul Cultelor şi Artelor achiziţionează pentru colecţiile statului lucrările: *Flori, Escapadă în muzeu* şi *Biserica din Poiana Ţapului*. Lucrarea *Biserica din Poiana Ţapului* figurează azi în colecţia Muzeului Naţional de Artă al României şi este panotată în galeria consacrată avangardei istorice.

Participă la Salonul Oficial de pictură şi sculptură cu lucrările *Buchet* şi *Vas albastru*, aflate de asemenea în colecţia Muzeului Naţional de Artă a României.

1941-1944

În această perioadă, Margareta Sterian devine un artist cunoscut, foarte preţuit de unii (Mihail Sebastian, spre exemplu, cerea public pentru artistă o retrospectivă care să-i impună demersul artistic) şi contestat de alţii (Mihai Pelin, în cartea sa *Deceniul Prăbuşirilor. 1940-1950*, editura Compania, 2005, care, deşi îi alătură numele de cel al marilor maeştri unanim recunoscuţi în epoca antebelică, preia şi calomniile proletcultiste ale anilor ’50, negându-i temeinicia şi valoarea în opera plastică).

Numele artistei circulă rar în această perioadă, la fel ca şi lucrările ei, fără semnătură sau sub pseudonim. Absenţa artistei de pe simeze este rezultatul presiunii legionare şi antonesciene îndreptate împotriva evreilor, care-i interzic categoric participarea la fenomenul cultural. Este expropriată din casa în care locuia şi lucra, apartament pe care îl achiziţionase cu mare greutate. Sub ameninţarea sancţiunilor aplicate împotriva evreilor şi a deportărilor, fără mijloace de existenţă de-a lungul întregii vieţi. Fără împotriviri, fără plângeri, a încercat permanent să construiască. Majoritatea lucrărilor realizate în această perioadă sunt portrete.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Reproducerile unora dintre aceste picturi în revistele vremii pun în lumină o viziune modernă de mare expresivitate, profund deosebită de cea consacrată în epocă şi care ar fi putut fi asimilată unei Noi Obiectivităţi, respectiv unui realism exacerbat: *Floria Capsali, Miron Radu Paraschivescu, Ziaristul Filionescu, Apriliana Medianu, Livia Ciortea.*

1944

Traduce trilogia lui Eugene O'Neill: *Din jale se întrupează Electra*, tipărită de Editura Pro Pace, retipărită ulterior, la Editura Socec în 1945, şi la Editura pentru literatură universală în 1968. Piesa a fost reprezentată succesiv şi interpretată de cei mai de seamă artişti ai scenelor noastre.

În ianuarie 1944 are loc la Teatrul Naţional, sub direcţia lui Liviu Rebreanu, premiera tragediei *Din jale se întrupează Electra*, fără să se menţioneze pe afiş sau în program contribuţia Margaretei Sterian la realizarea traducerii şi a prezentării publice a piesei. Schiţele de decoruri şi costume reproduse în caietul program, desenate de Margareta Sterian şi realizate pe scenă de Traian Cornescu, au fost inspirate din montarea de la Teatrul „Guild" din New York, unde a avut loc premiera mondială a piesei, în 1931.

21 martie—deschide o expoziţie personală la „Căminul Artei" (Galeriile Kreţulescu). Expune patru desene colorate la Salonul Oficial de Toamnă.

Încă din 1930, Margareta Sterian a colaborat cu versuri originale, studii şi traduceri la importante publicaţii literare, iar după august 1944 a prezentat la Radiodifuziunea română poeţi ai literaturii anglo-saxone, cu exemplificări susţinute de mari actori români: George Vraca, Mihai Popescu, Liviu Ciulei etc.

1945

Traduce împreună cu Ovidiu Constantinescu, piesa *Legea divorţului* de Clémence Dine, ce va fi premieră de mare succes a

Teatrului „Maria Filotti", rolul principal fiind interpretat de actriţa Sandina Stan.

Organizează o expoziţie personală la Galeriile „Prietenii Cărţii".

Expune la Salonul Oficial de pictură şi sculptură (*Portret şi Florărese*) şi la Salonul Oficial de Toamnă.

Apare primul volum de versuri originale ale artistei, *Poesii*, la Editura „Coresi", cu o elogioasă prezentare de Dumitru Panaitescu-Perpessicius.

În Editura Pro Pace apare volumul *Poeme* de Walt Whitman, în traducerea şi cu ilustraţiile Margaretei Sterian.

Teatrul Victoriei (Compania Leny Caler—George Vraca) inaugurează stagiunea 1945-1946 cu trilogia *Din jale se întrupează Electra*, reluată de Teatrul „Maria Filotti" (Compania Maria Filotti, Marieta Deculescu, A. Pop Marţian) în stagiunea 1946-1947.

Participă la expoziţia „Creaţia feminină" organizată de Uniunea Femeilor Democrate din România.

1946

Se achiziţionează lucrarea *Circ* de către Ministerul Artelor.

1947

Expune la Salonul oficial de pictură şi sculptură şi la Salonul Oficial de Toamnă (trei lucrări în tempera: *Pe Valea Prahovei, Spre Mihai Vodă, În Deltă*).

Participă la Expoziţia de artă românească organizată de Ministerul Artelor din Budapesta.

Aprilie—Apare *Antologia poeziei americane moderne* la Editura de stat pentru literatură şi artă, selecţia şi traducerea de Margareta Sterian, cu un studiu introductiv de Petre Comarnescu.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1949-1958

Schimbarea regimului politic după abdicarea forţată a Regelui Mihai, debutul proletcultismului cultivat de impostori şi mediocrităţi, a însemnat pentru Margareta Sterian (care în 1944-1947 se alăturase cercurilor culturale democratice ce sperau într-o orientare europeană a politicii şi a culturii), începutul unei perioade mult mai grele şi mai nefericite decât aceea din timpul prigoanei legionare şi antonesciene. Este exclusă din Uniunea Artiştilor Plastici, asociaţia profesională al cărei membru fondator fusese în 1950, în strigătele unei adunări de politruci şi impostori, este împiedicată să expună în Expoziţiile organizate de stat, căci alte posibilităţi de comunicare cu publicul nu mai existau, apartamentul în care locuia şi lucra şi care-i fusese restituit după abrogarea legilor rasiale este ocupat cu forţa de aşa-zişi chiriaşi, este anchetată de organele de represiune pentru relaţii cu poeţii americani din antologia pe care o editase în 1947. Izolarea artistei până după 1964 s-a datorat şi faptului că marii artişti din rândul cărora făcea parte erau la rândul lor izolaţi; mulţi dintre ei s-au ataşat noului regim proletcultist, iar absolvenţii noilor şcoli de arte nu cunoşteau fenomenul artistic antebelic şi se alăturau profesorilor lor, subordonaţi politic noului regim.

Soluţia găsită de Margareta Sterian împotriva acestei noi represiuni a fost retragerea în atelierul său într-o deplină tăcere, un fel de domiciliu forţat terifiat de maşinile negre ale Securităţii în care au vieţuit mulţi intelectuali în vremea regimului comunist. Artista îşi împarte viaţa pe de o parte, între asigurarea existenţei (lucrând mănuşi şi pălării ori vânzând bunurile din casă în târgurile de vechituri atât de blamate de romancierii proletcultişti) şi pe de altă parte eliberându-se spiritual prin creaţie. Acum începe să traducă din scrierile lui Henry de Montherlant sau Paul Claudel, chiar dacă piesele lor nu vor ajunge pe scenă şi din poezia engleză, în ideea unei noi antologii care trebuia să strângă laolaltă floarea poeziei engleze; în acelaşi timp experimentează neîncetat în domeniul limbajului plastic, nu numai în domeniul picturii, dar şi al ceramicii (părăsită după 1933) şi mai ales al tapiseriei.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1949

Lucrează sporadic ceramică la Horezu, Vâlcea.

Realizează un grup de colaje (panouri decorative) pe fond de sac. Rămase mult timp necunoscute, aceste opere de pionierat au fost expuse în premieră cu succes la Paris în anul 1969, la prestigioasa galerie de artă modernă a Katiei Granoff. Ulterior seria panourilor textile a putut fi prezentată în diferite expoziţii şi la Bucureşti. Criticul şi scriitorul Dan Hăulică a susţinut prezentarea publică a acestor lucrări care, din păcate, după realizarea lor au fost urmărite de neînţelegerea categorică a oficialităţilor şi a juriilor. În 1975 cu ocazia expoziţiei de pictură şi tapiserie, acelaşi critic, în prezentarea făcută a afirmat că panourile textile ale Margaretei Sterian reprezentau o avantpremieră pentru România a curentului apărut în lume odată cu mişcarea Beat Generation şi Artei Pop, care în Occident au fost expresii ale protestului împotriva societăţii de consum, astfel că artista rămânea mereu în avangardă ca la începuturile activităţii sale, din 1929. Este o perioadă de mari realizări picturale: *Fanfara din Michigan* (lucrare pierdută), *Natură statică cu scoici*, *Natură statică cu vase*, *Măşti* (ultimele trei, aparţinând patrimoniului Muzeului Naţional de Artă au figurat în vechea panotare a Galeriei Naţionale realizată în timpul direcţiei lui M. H. Maxy), *Menajeria circului*, *Animale dresate*, *Prietenii*, *Ceilalţi* (ultimele două lucrări aflate în colecţia Muzeului de Artă Modernă al Oraşului Paris).

În perioada excluderii din UAP, prezenţa publică a artistei în manifestările plastice a fost practic interzisă. Margareta Sterian a încercat să rămână în mediul artistic, colaborând cu edituri pentru ilustraţii de carte, dar cum lucrările acestora erau şi ele cenzurate, rareori grafica realizată era acceptată de cenzura oficială.

1958-1960

Iunie—organizează cu greutate, responsabilii sălilor de expoziţii manifestând în continuare rezistenţă, o expoziţie personală

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

la Galeria din Calea Victoriei nr. 132 a Fondului Plastic, prezentată de criticul Barbu Brezianu. Sunt expuse lucrări în tehnici noi, preponderentă fiind cea a desenului zgâriat pe suprafeţe lise de culoare, tehnică reluată de artistă în lucrările prezentate în 1988, cu ocazia expoziţiei deschise de Muzeul Naţional de Artă.

Publică traducerea în limba română a lucrării *Victorie* de William Faulkner.

După 1960, când prinde contur organizarea profesională a ceramiştilor, artista începe să participe frecvent în expoziţiile de artă decorativă, expunând lucrări de ceramică realizate în anii 1931-1932 şi mai târziu prin 1949, în scurtul episod al lucrului la Horezu.

Execută şi două panouri decorative noi: *Ctitorii* şi *Motiv folcloric*. Prima va fi achiziţionată de stat pentru secţiunea de Artă Decorativă a Muzeului judeţean din Buzău, recent înfiinţată (1980).

1962

Expune la Praga în cadrul Expoziţiei internaţionale de ceramică organizată de UNESCO. Obţine diploma de onoare pentru lucrarea *Taler*.

La Editura pentru Literatură apare nuvela *Aur şi nisip* de John Aldrige, în traducerea Margaretei Sterian.

1964

Participă la Anuala de grafică.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1965

Martie-aprilie—Deschide o expoziţie personală de pictură la Galeria din Calea Victoriei nr. 132 a Fondului Plastic. Numele artistei este reînmatriculat printre membrii Uniunii Artiştilor Plastici alături de alte nume ale unor personalităţi ce fuseseră şi ele excluse, cu ani în urmă.

Expune la Anuala de grafică.

La Expoziţia republicană de artă decorativă a fost prezentă cu un panou realizat într-o tehnică originală, din materiale disparate (metal, pânză de sac, piele divers colorată).

Galeria Altamira din Geneva găzduieşte expoziţia Cinci artişti români contemporani despre care în ziarul „Tribune de Geneve" se scria că cea mai importantă contribuţie din grupul românilor este *Târgul din Tei*, ulei pe pânză de Margareta Sterian (aflat în colecţia Muzeului Naţional de Artă al României).

În perioada 1959-1965, lucrând în paralel pictură şi artă decorativă, artista realizează mai multe lucrări de ceramică împreună cu Constantin Bulat, ceramist de mare talent; ei sunt autorii unui grup de cinci lucrări de lut ars intitulat *Fântânile*, care a fost prezentat în diverse expoziţii. Această suită a fost o premieră în ceramica românească, lipsită până atunci de opere monumentale destinate spaţiului public.

1966

Participă la Bienala de pictură şi grafică.

Participă la expoziţia anuală de Artă Decorativă cu ciclul *Fântânile*, lucrate în colaborare cu Constantin Bulat. Lucrările au uimit şi au provocat discuţii publice despre noutatea lor. Din păcate acestea s-au degradat şi apoi au dispărut odată cu demolarea atelierului

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

ceramistului Constantin Bulat din fosta stradă Uranus.

Traduce lucrări dramatice de Paul Claudel, Paul Morand, Henri Duvernois (rămase în manuscris).

Participă la Expoziţia internaţională de ceramică de la München, cu figurinele de lut ars şi pictat intitulate *Mătuşile*.

1967

Participă la Anuala de pictură şi grafică.

Expune la Expoziţia comemorativă „1907" lucrarea *1907*, aflată în colecţia fostului Muzeu Simu, azi în colecţia de grafică a Cabinetului de Desene şi Gravuri a Muzeului Naţională de Artă a României.

Participă la Salonul de primăvară a pictorilor bucureşteni.

10 octombrie—Se deschide expoziţia de grup „Şase pictori" din sala Franklin, unde Margareta Sterian expune împreună cu Micaela Eleutheriade, Lucia Dem. Bălăcescu, Ion Musceleanu, Catul Bogdan şi Eugen Gâscă. Prezintă un ciclu de peisaje imaginare, realizate într-o materie somptuoasă, amestecuri fine de ulei şi fire de nisip. Grupul acestor artişti făcea parte dintre creatorii pe care regimul politic îi pusese la index în anii primei dictaturi comuniste.

Expune două vase de ceramică la Expoziţia internaţională de ceramică organizată la Istanbul de Academia de ceramică din Geneva. I se decernează diploma de onoare. Au mai fost expuse 34 lucrări de ceramică, opere a 15 artişti, printre care Mimi Podeanu, Cecilia Storck-Botez, Patriciu Mateescu, Constantin Bulat, Costel Badea.

1968

Participă la Bienala de pictură, la Salonul republican de desen, gravură şi grafică dar şi la Expoziţia „Flori şi peisaje".

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Expune lucrări în cadrul unor expoziţii internaţionale de pictură la Paris-Orly, Lüdenscheidt, Düsseldorf.
Expune ceramică la expoziţiile internaţionale de la Bologna, Lausanne şi München.

1969

Septembrie—noiembrie—Realizează o expoziţie personală de pictură la Sala Dalles, expunând pentru prima dată lucrări din seria *Măşti la Brăneşti*.
Efectuează o călătorie în Germania şi Franţa.
Deschide o expoziţie personală de tapiserie la Galeriile Katia Granoff din Paris.
A prezentat pentru prima dată ansamblul panourilor realizate între 1950-1965, în tehnica colajului textil.
Participă cu lucrări de pictură şi desen la Salonul naţional dar şi la expoziţia de ceramică de la Lausanne.
Este publicat volumul de versuri *Poeme*, la Editura pentru literatură, Bucureşti, coperta de Margareta Sterian.

1969-1972

În revistele „Ramuri" (Craiova) şi „Familia" (Oradea) apare în traducerea Margaretei Sterian, un ciclu de poezie veche irlandeză. Revista „Contimporanul" publică fragmente din jurnalul de călătorie al artistei.

1970

Participă la Bienala de pictură şi sculptură.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Expune la Expoziţia de artă românească contemporană itinerantă în U.R.S.S. lucrări de ceramică.

1971

16 martie—organizează o expoziţie personală de pictură şi tapiserie la Sala Apollo din Bucureşti. Sunt expuse pentru prima dată la Bucureşti, dar în condiţii neprielnice, spaţiul fiind impropriu, o parte din panourile decorative textile.

Expune ceramică la expoziţiile internaţionale de la Milano, Roma, Haga, Düsseldorf, Budapesta.

Apare volumul *Evocări de călătorie* la Editura Cartea Românească; text şi copertă de Margareta Sterian.

Lucrări de ceramică sunt expuse în expoziţiile colective de artă românească de la Budapesta, Düsseldorf, Haga, Milano şi Roma.

1972

Expune la Bienala de pictură şi sculptură şi la Salonul de pictură şi sculptură al Municipiului Bucureşti.

Figurează cu lucrări în Expoziţia de artă plastică românească de la Tokyo.

Apare *Castelul de apă*, roman, la Editura Cartea Românească, cu text şi copertă de Margareta Sterian. Se reeditează, în versiune nouă, la Editura Dacia, antologia de poezie modernă americană *Aud cântând America*; traducere, note, selecţia poeziei şi ilustraţiilor, coperta de Margareta Sterian, cu o prefaţă de Petru Comarnescu.

1973-1978

Participă la expoziţiile republicane de pictură şi grafică, precum şi la expoziţiile organizate de Municipiul Bucureşti.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1974

Apare, la Editura Albatros, antologia de lirică veche irlandeză *Mâhnirea e mai grea decât marea*; selecţie, traducere şi ilustraţii de Margareta Sterian.

Ianuarie — deschide o expoziţie personală de pictură şi ceramică la Galeria Simeza din Bucureşti. Lucrările de ceramică ale artistei realizate în 1932, precum şi cele din perioada 1960-1965 sunt pentru prima dată prezentate integral publicului. Ele însoţesc în această expoziţie ciclul de picturi *Circul*, pictate de artistă între 1972-1974.

Publică volumul de versuri *Soare difuz* la Editura Cartea Românească.

1974-1975

Realizează expoziţii personale de tapiserie la muzeele din Brăila, Buzău, Galaţi, Piteşti şi Timişoara, prezentate de criticul Radu Ionescu şi poetul Adrian Beldeanu.

1975

5 februarie — se inaugurează Galeriile Municipiului Bucureşti cu o expoziţie de pictură şi tapiserie a Margaretei Sterian. Selecţia lucrărilor, panotarea şi prezentarea expoziţiei au fost realizate de Dan Hăulică.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1977

Octombrie — deschide o expoziţie retrospectivă de pictură, grafică şi tapiserie la Sala Dalles, cuprinzând o importantă selecţie de lucrări realizată de Dan Hăulică. La Editura Meridiane se publică monografia *Margareta Sterian* de Olga Buşneag, lucrare premiată de Uniunea Artiştilor Plastici cu Premiul criticii.

Mirel Ilieşu şi Doru Segal realizează filmul documentar *Tinereţea picturii* — prima variantă.

Ruxandra Garofeanu realizează un interviu televizat cu Margareta Sterian.

Apare antologia de poezie engleză *Eternă bucurie-i frumuseţea*, la Editura Dacia. Selecţia versurilor şi ilustraţiilor, traducerea şi coperta aparţin Margaretei Sterian. La Editura Cartea Românească se tipăreşte culegerea de proze *Din petice colorate*, cu o copertă a autoarei.

Din cauza cutremurului din 1977 care a dus la pierderea atâtor vieţi omeneşti şi valori deosebite, o parte importantă a lucrărilor de ceramică ale artistei a fost distrusă.

1978

Se lansează volumul *Poeme, Imagini, Proze*, prefaţat de Dan Hăulică şi prezentat publicului la librăria „Mihail Sadoveanu” de către Dan Grigorescu, Dan Hăulică şi Valeriu Râpeanu.

Participă la Expoziţia de pictură şi sculptură contemporană din Iran. În perioada 1978-1988, este prezentă ca invitată de onoare, la Saloanele de Toamnă ale Municipiului Bucureşti.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1979

Participă la expoziţiile colective de artă decorativă organizate de Uniunea Artiştilor Plastici la Tokyo şi Roma.

Apare, la Editura Eminescu, volumul de proză de Margareta Sterian, *Oblic peste lume*.

Televiziunea Română realizează filmul documentar *Margareta Sterian*, avându-i ca autori pe Marilena Rotaru şi Boris Ciobanu. Filmul a avut mai multe variante, ultima fiind prezentată în 2013.

1979-1980

Martie—deschide o expoziţie de pictură şi grafică la Muzeul Naţional de Artă al României. Organizarea expoziţiei a fost realizată de muzeograful Stela Ionescu, iar prezentarea a fost făcută de profesorul Edgar Papu. Muzeul Naţional de Artă al României organizează un simpozion „Margareta Sterian". Au fost recitate versuri din lirica artistei, a fost prezentat filmul *Margareta Sterian* (fragment) şi a avut loc un concert de pian şi un spectacol coregrafic.

Art Center Inc. Tokyo începe achziţionarea unui lot de peste cincizeci de lucrări ale Margaretei Sterian, spre a fi expuse şi difuzate în Japonia.

1981

Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară de Vasile Voiculescu apar transpuse în engleză cu imagini de Margareta Sterian, la Editura Eminescu.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1982

Se organizează la Kiev, Moscova şi Leningrad o expoziţie colectivă de pictură feminină românească. Au expus: Lucia Dem. Bălăcescu, Micaela Eleutheriade, Elena Greculesi, Ligia Macovei şi Margareta Sterian.

1983

Apare la Henschelverlag din Berlin lucrarea lui Roland Berfe şi Dietmar Winkler intitulată *Zirkusbilder,* album antologic care situează pictura Margaretei Sterian pe tema circului alături de aceea a unor mari maeştri ai picturii universale.

Apare volumul *Poeme* de Margareta Sterian la Editura Eminescu, cuprinzând 60 de titluri scrise în perioada 1981-1983, dintre care unele au fost publicate în grupaje restrânse în revista „Ramuri", precum şi în revista „Tribuna".

1984

Art Center Inc. Tokyo îi deschide o expoziţie de pictură în Japonia. Au fost expuse 30 de lucrări din colecţii particulare aparţinând Art Center Inc. Tokyo şi 20 de lucrări din colecţia artistei.

Apare la Editura Dacia din Cluj-Napoca culegerea de versuri originale *Culorile cântecului*, tălmăcire în limbile engleză şi franceză de Margareta Sterian a unui florilegiu de poezie selectat din versurile publicate anterior de artistă. Culegerea este însoţită de ilustraţii color şi alb-negru după tablourile Margaretei Sterian.

Istoricul de artă Ioana Beldiman organizează o retrospectivă „Margareta Sterian" la Muzeul Naţional de Artă. Au fost expuse circa 200 de lucrări. Tot acum, Muzeul Naţional de Artă organizează şi o seară muzeală „Margareta Sterian". A conferenţiat criticul de artă Dan Grigorescu despre „Locul Margaretei Sterian în arta românească a secolului XX"; a recitat din lirica artistei actriţa Valeria

Seciu şi a fost prezentată, de către poetul Vasile Igna, cartea Margaretei Sterian, *Culorile cântecului*.

Are loc premiera filmului de televiziune *Eternă bucurie-i frumuseţea*, consacrat artei Margaretei Sterian. Regia şi scenariul Marilena Rotaru, imaginea Boris Ciobanu.

1985

Apare volumul *Ecran*, culegere de versuri originale de Margareta Sterian la Editura Eminescu.

Artistei i se acordă Premiul special al Uniunii Artiştilor Plastici pentru expoziţia de pictură organizată de Muzeul Naţional de Artă în anul precedent.

1986

Apare volumul de proză *Viaţa prin hublou* de Margareta Sterian, la Editura Dacia, Cluj-Napoca.

Art Center Inc. Tokyo organizează două expoziţii itinerante de pictură sud-est europeană în care sunt prezentate mai multe picturi ale artistei, din colecţia galeriei.

1987

16 martie—Uniunea Artiştilor Plastici, Uniunea Scriitorilor, revista „România literară" şi posturile de radio române şi Europa Liberă omagiază activitatea artistei cu ocazia împlinirii vârstei de nouăzeci de ani.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1988

Muzeul Naţional de Artă al României realizează o expoziţie de pictură cu lucrări ale Margaretei Sterian din perioada 1985-1987, organizator fiind istoricul de artă Cristian Velescu. Prezentarea şi panotarea lucrărilor aparţin lui Dan Hăulică.

În colecţia „Poeţi români contemporani" a Editurii Eminescu sunt reeditate versurile Margaretei Sterian, în volumul *Poezii*, prezentat de criticul literar Eugen Simion.

1989

Pictează în trei variante tabloul *Muzeul de Artă în flăcări*, după o imagine televizată în decembrie 1989.

1990

10 Septembrie—Cu ocazia reînfiinţării la Bucureşti a Institutului Francez, Biblioteca Franceză organizează expoziţia „Margareta Sterian—picturi", panotată şi prezentată de Dan Hăulică. Expoziţia a fost prezentată la televiziune de Ruxandra Garofeanu, avându-l ca invitat pe acelaşi critic.

Apare la Editura Meridiane monografia *Margareta Sterian* a criticului de artă Virgil Mocanu, publicaţie premiată la Salonul Internaţional de Carte din 1992.

1991

Lucrează intens pentru republicarea cărţilor sale de proză şi traduceri.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1992

Participă ca invitat de onoare la Salonul de primăvară organizat de ARTEXPO şi expune zece compoziţii noi.

Pictează mai multe compoziţii rămase neterminate, pentru a le prezenta publicului la o proiectată „Expoziţie retrospectivă", programată pentru anul 1992 de către ARTEXPO.

După o scurtă suferinţă, artista încetează din viaţă la 9 septembrie 1992 şi este înhumată lângă bunica sa, în cimitirul Filantropia.

1993

Noiembrie—Criticul de artă Marina Preutu şi muzeograful Ana Zoe Pop organizează la Muzeul Naţional de Artă o expoziţie retrospectivă de pictură. A prezentat criticul literar, profesorul universitar Nicolae Manolescu. Ziarista Sanda Vişan a realizat o emisiune de televiziune cu participarea criticilor de artă Radu George Bogdan, Dorana Coşoveanu şi pictorul Mircea Barzuca.

7 mai—Departamentul Pedagogie muzeală al Muzeului Naţional de Artă organizează seara muzeală intitulată: „Margareta Sterian—universul miracolului".

Muzeul Naţional de Artă instituie şi decernează *Premiile Margareta Sterian* pentru cea mai bună expoziţie de patrimoniu şi cea mai bună expoziţie de artă contemporană a anului 1992. Acest premiu a fost decernat în fiecare an unor personalităţi de prestigiu ale artei româneşti şi muzeografiei, fiind astfel omagiate pentru meritele lor.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1994

Muzeul Naţional de Artă organizează o serată muzeală „Margareta Sterian" la care a participat dr. Cristian Velescu.

Septembrie—La Galeria Mall de la Londra, se deschide o expoziţie de pictură „Margareta Sterian", prezentată de graficianul Ralph Steadman.

La Editura „Video" a Ministerului Culturii a fost realizat filmul *Margareta Sterian*, în regia lui Francisc Mraz, iar Sanda Vişan este autoarea filmului de televiziune *Margareta Sterian*, prezentat în mai multe etape în emisiunea Teleenciclopedia.

1995

Apare monografia *Margareta Sterian* de Vasile Florea la Editura „Arc 2000" din Bucureşti.

1997

Muzeul Naţional de Artă al României organizează la Muzeul Colecţiilor de Artă, expoziţia „Pictori la Contimporanul—Omagiu la centenar Margareta Sterian", în elaborarea muzeografilor dr. Florenţa Ivaniuc şi dr. Cristian Velescu.

La Biblioteca Română din New York are loc, din iniţiativa unui grup de intelectuali din diaspora, o seară culturală dedicată centenarului artistei.

În ziarul „România liberă" (nr. 2219, 15 iulie 1997) este publicat interviul realizat de Gabriela Bidu cu Margareta Sterian, transcris după benzi magnetice, intitulat *Margareta Sterian: Opera este un destin pe care ni-l facem noi.*

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

1998

Aprilie—Muzeul Naţional de Artă al României, Cabinetul de Desene şi Gravuri organizează o amplă expoziţie Margareta Sterian—Grafică. Tapiserie. Ceramică., selecţie cuprinzând 300 de opere inedite, realizată de pictorul Mircea Barzuca şi muzeograful Mariana Vida. Cuvântul de deschidere a fost rostit de academicianul Eugen Simion. Cu această ocazie a fost publicat un „Jurnal de expoziţie" însoţit de catalogul operelor. Criticul de artă Ruxandra Garofeanu realizează o emisiune TV dedicată expoziţiei, cu participarea pictorului Mircea Barzuca.

Muzeul Brukenthal prezintă la Sibiu o amplă selecţie de grafică din expoziţia retrospectivă de la Bucureşti.

Apare la Editura Grafik Art Botoşani, o nouă ediţie a volumului memorialistic *Castelul de apă* (cu o introducere de Roxana Theodorescu. directorul general al Muzeului Naţional de Artă al României şi cu un studiu de Mariana Vida).

1999

La Editura Universal se publică volumul *Cică nişte cronicari duceau lipsă de şalvari* de Iordan Chimet, cu ilustraţii de Margareta Sterian.

2000

August—Muzeul de Artă din Cluj-Napoca prezintă la Palatul Banffy din Cluj-Napoca o selecţie de picturi ale artistei realizate între anii 1975-1992. Cu această ocazie a fost prezentată ediţia a II-a a volumului *Castelul de apă*.

Figurează cu lucrarea *Mască (în oglindă)* în expoziţia „Oglinda şi oglindirea—sensuri metaforice în pictura românească" organizată la Muzeul Colecţiilor de Artă de dr. Florenţa Ivaniuc-Enache.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Sub egida Muzeului Naţional de Artă al României se publică la Editura „Arc 2000" volumul *Margareta Sterian*, cu un studiu introductiv, antologie de texte şi biobibliografie de Mariana Vida. Publicaţia a fost lansată la Muzeul Naţional de Artă la 18 septembrie, odată cu festivitatea decernării *Premiilor Margareta Sterian*, prilej cu care au fost prezentate lucrări inedite ale artistei de ceramică şi artă decorativă (panouri textile).

2001

Lucian Regenbogen publică la Editura Universalia lucrarea *Grandes dames de la peinture moderne*, cu un capitol dedicat Margaretei Sterian şi cinci ilustraţii după picturile: *Adam şi Eva, Portretul Liviei Ciortea, Natură statică cu vase, Dresură de cai, Carnaval cu măşti.*

Cartea a fost prezentată de Doina Uricariu la Teatrul Naţional, ocazie cu care au fost expuse câteva lucrări din colecţii particulare.

2002

12 Iunie—La palatul Culturii din Iaşi de deschide expoziţia Margareta Sterian, organizată în cadrul Galeriei de artă contemporană, cu o selecţie de 60 de opere.

2003

La Muzeul Naţional Cotroceni se organizează o expoziţie cu o selecţie de 100 de lucrări de grafică, manifestare în organizarea muzeografului Carmen Păsculescu Florian, directorul muzeului, cu o prezentare de academicianul Eugen Simion. La vernisaj a fost

prezentat volumul *Margareta Sterian – opera grafică*, a istoricului de artă Mariana Vida, cu o prefaţă a academicianului Răzvan Theodorescu, apărut la Editura Tehnică.

Decernarea „Premiilor Margareta Sterian" pe anul 2002 în sala Auditorium a Muzeului Naţional de Artă al României a fost însoţită de o expoziţie de fotografii documentare *Margareta Sterian*, expoziţie în organizarea sculptoriţei Ana Zoe Pop cu un catalog semnat de Mircea Barzuca.

2004

Decembrie 2003 - martie 2004—Expoziţie de artă grafică *Margareta Sterian,* găzduită de Muzeul de Artă din Cluj-Napoca. Cu această ocazie la 5 februarie 2005 Radio Cluj a organizat un spectacol de poezie şi improvizaţie muzicală realizat de Oana Cristea Grigorescu împreună cu studenţii claselor de canto de la Conservatorul din Cluj.

La Muzeul Naţional de Artă al României are loc festivitatea decernării „Premiilor Margareta Sterian" pe anul 2003, ocazie cu care este lansată ediţia a II-a publicaţiei *Margaretei Sterian, Poeme. Imagini. Proze*, în prezentarea criticilor de artă Ioana Vlasiu şi Pavel Şuşară.

2005

La Muzeul Literaturii sunt lansate, de către poeta Ana Blandiana, academicianul Dan Grigorescu şi Anca Vlad, colecţionară şi admiratoare a operei Margaretei Sterian, sponsorul principal al publicaţiilor, volumele *Aud cântând America, Antologie de poezie modernă americană,* ediţia a III-a şi *Poezii* apărute la Editura Alicat, din Bucureşti.

Cu acest prilej s-a vernisat o expoziţie de fotografii documentare ale Margaretei Sterian.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Decembrie – Volumul *Margareta Sterian – opera grafică* de Mariana Vida a primit Premiul „G. Oprescu al Academiei Române".

2006

Revista România Literară nr. 1 din 2006 publică evocarea *Indian Woman* dedicată Margaretei Sterian de scriitorul Iordan Chimet.

Apare volumul dedicat peisajelor şi florilor pictate de artistă, intitulat *Între cer şi pământ, Grădinile de vis ale Margaretei Sterian* semnat de Mariana Vida.

2007

Apare albumul *Margareta Sterian – opera pictată* de dr. Mariana Vida, cu un studiu introductiv şi cronologia operelor.

Apare ediţia II a Antologiei de poezie engleză – *Eternă bucurie-i frumuseţea* de Margareta Sterian cu imagini noi şi o introducere de Mircea Cărtărescu.

Galeria de ARTĂ Senso organizează o expoziţie de pictură şi tapiserie cu opere ale Margaretei Sterian. Expoziţia este prezentată la televiziune de Marilena Rotaru. Cu ocazia expoziţiei sunt lansate de către Virgil Mocanu şi Sanda Vişan cele două volume apărute în acest an.

2008

Revista Realitatea Evreiască consacră în întregime nr. 288-289 din martie 2008 creaţiei Margaretei Sterian, reproducând texte critice, imagini şi texte din proza şi poezia artistei. Se lansează la Biblioteca Vasile Voiculescu din Buzău romanul *Castelul de Apă*,

ediţia a III-a, tipărit la editura Ziarului Naţional. Cartea a fost prezentată de scriitorul şi colecţionarul buzoian Bucur Chiriac şi de pictorul Mircea Barzuca. Lansarea a fost prilejuită de intrarea în patrimoniul Muzeului de Artă Decorativă din Buzău, prin donaţia Margaretei Sterian, a panourilor decorative textile, opere de avangardă realizate în anii 1947-1955.

2009

Se retipăreşte la Editura Fundaţiei pentru Literatură şi Artă a Academiei Române volumul *Antologia poeţilor tineri* de Zaharia Stancu, cu 55 de portrete desenate de Margareta Sterian, document unic, despre o generaţie de mulţi poeţi dispăruţi din patrimoniul poeziei româneşti sub tăvalugul proletcultismului şi totodată o mărturie a măiestriei desenatoarei şi portretistei de excepţie care a fost Margareta Sterian.

Antologia a fost lansată la Muzeul Literaturii Române, cu ocazia expoziţiei de reproduceri fotografice după desenele-portret, deschisă în sălile de expoziţie ale Fundaţiei pentru literatură şi artă. Expoziţia şi volumul au fost prezentate de academicianul Eugen Simion, autor al studiului ce însoţea ediţia antologiei.

2010

Muzeul Naţional de Artă al României deschide expoziţia tripartită a avangardei sud-est europene în artele plastice, intitulată „Ipostaze ale modernismului. Pictura în Bulgaria, Grecia şi România. 1910-1940", manifestare singulară dedicată acestui important domeniu. În selecţia realizată de dr. Mariana Vida figurează lucrări de Margareta Sterian printre care *Patinaj în Cişmigiu*, pictură apreciată încă din 1930 de Petru Comarnescu, primul critic al artei Margaretei Sterian.

Muzeul de Artă Decorativă Buzău organizează o expoziţie de tapiserie cu lucrări din donaţia Margareta Sterian. Sunt reunite

pentru prima dată toate tapiseriile artistei, dar şi unele lucrări textile inedite.

Scriitoarea Iolanda Malamen publică un amplu interviu cu pictorul Mircea Barzuca, iniţiatorul *Fundaţiei Margareta Sterian*, despre soarta actuală a bunurilor ce au alcătuit patrimoniul cultural ale artistei, oferit în donaţie statului român.

Muzeul de Artă din Timişoara, sub conducerea profesorului Marcel Tolcea, organizează o amplă expoziţie retrospectivă *Margareta Sterian* şi cu această ocazie s-a publicat, cu ajutorul dr. Mariana Vida, un catalog al lucrărilor de grafică. Tot acum a fost lansată într-o ediţie îmbunătăţită volumul de poezie *Culorile cântecului* de Margareta Sterian.

Muzeul Naţional de Artă al României, Cabinetul de Desene şi Gravuri primeşte 135 de opere de artă grafică aparţinând artistei, cu condiţia de a se organiza o expoziţie cu obiectul donaţiei.

2010-2011

Muzeul Naţional de Artă şi Institutul Naţional pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel" organizează expoziţia „Destine la răscruce — Artişti evrei în perioada Holocaustului". Au fost expuse următoarele lucrări realizate între 1929-1933: *Patinaj în Cişmigiu, Baraca Circului, Autoportret din 1930, Dresură de cai* şi *Peisaj bucureştean din 1936.* Portretele realizate în epoca Holocaustului sunt pierdute, cu excepţia celor descrise în volumul *Margareta Sterian – opera pictată*.

2012

Se retipăreşte volumul de traduceri din lirica poloneză realizat de Margareta Sterian şi poeta poloneză Czara Dusza-Stec, la sugestia Reginei Maria: *Antologia poeziei poloneze contemporane* cu un studiu introductiv de profesorul Constantin Geambaşu de la Catedra de Limbi slave a Universităţii din Bucureşti cu participarea Centrului Cultural Polonez, tipărită şi distribuită de *Fundaţia*

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Margareta Sterian studenţilor Universităţii.

Muzeul „Ion Ionescu Quintus" Ploieşti organizează o amplă expoziţie retrospectivă „Un artist se întoarce" cu operele Margaretei Sterian.

2013

Fundaţia pentru literatură şi artă a Academiei Române organizează în Amfiteatrul „Ion Heliade Rădulescu" un colocviu pe tema *Margareta Sterian în conştiinţa contemporalităţii* şi o expoziţie de pictură cu peisaje şi compoziţii florale, panotată de Mircea Barzuca şi prezentată de academicianul Dan Hăulică. Au luat cuvântul Marilena Rotaru, Bianca Cernat, Eugen Simion, Răzvan Theodorescu, Dan Hăulică, Cristian Robert Velescu şi Mircea Barzuca. A fost prezentată ultima variantă a filmului despre viaţa şi opera Margaretei Sterian de către Marilena Rotaru. De asemenea, a fost lansat albumul *Margareta Sterian – Opera profundă*, de dr. Robert Cristian Velescu.

2014

Societatea Artmark a prezentat publicului o amplă expoziţie cu lucrări de Margareta Sterian, aflate în proprietatea unui colecţionar particular din Germania. Unele dintre lucrări sunt reproduse în volumul *Margareta Sterian – opera pictată*.

2015

Apare volumul de versuri *Poèmes et dessins*, inedite scrieri de Margareta Sterian în limba franceză, volum ce a primit o diplomă la Târgul de Carte Bookfest în vara anului 2015. Sunt în pregătire: carte de proză de Margareta Sterian în limba franceză; se va retipări

volumul de proză *Oblic peste lume* şi va apărea albumul-catalog de Mircea Barzuca şi dr. Mariana Vida, *Margareta Sterian – Opera de artă decorativă.*

La Muzeul Naţional de Artă se deschide expoziţia dedicată creaţiei feminine româneşti din prima jumătate a secolului XX. Sunt expuse următoarele lucrări de Margareta Sterian: *Târgul din 1960, Autoportretul din 1930, Patinaj în Cişmigiu 1930* şi *Tinerii din 1975.*

La Galeria „Dialog" se deschide o expoziţie omagială dedicată acad. Dan Hăulică. Este prezentată lucrarea *Petrecere cu măşti* de Margareta Sterian.

Cronologie revizuită de Mircea Barzuca şi dr. Mariana Vida

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Catalog

Notă asupra catalogului

După 1990 opera Margaretei Sterian a fost prezentată publicului în trei mari expoziţii retrospective: de pictură în 1990 şi 1993 (care mai păstrau încă amprenta criteriilor diriguitoare ale artistei) şi expoziţia de grafică, tapiserie şi ceramică din 1998, care a beneficiat de ajutorul documentat şi artistic al pictorului Mircea Barzuca, legatarul universal al operei pictoriţei.

Ucenic în atelier şi cunoscând din interior opera Margaretei Sterian, Mircea Barzuca are o contribuţie decisivă la realizarea prezentului album-catalog, fiind un fel de arhivă documentară vie asupra ultimelor decenii de viaţă ale artistei. Generozitatea şi solicitudinea cu care a oferit întotdeauna toate informaţiile sunt exemplare.

Actualul album-catalog prezintă pentru prima oară sistematic opere de artă decorativă: tapiserie şi ceramică, multe lucrări fiind inedite. Operele sunt prezentate cronologic şi tematic, avându-se în vedere o fişă cu următoarea rubricaţie:

Titlul: a fost consemnat păstrându-se varianta originală atribuită de artistă (păstrate fie sub formă de menţiuni pe verso, fie pe bilete ataşate sau pe fotografii vechi). Conform mărturiei lui Mircea Barzuca, Margareta Sterian prefera titluri cu aură poetică, pe care le schimba destul de des în funcţie de inspiraţie sau context.

Data: s-a precizat imediat după titlu; în cazul în care lucrarea nu este datată, data s-a aproximat între paranteze drepte, avându-se în vedere criterii de natură tehnică şi stilistică. Ordinea clasării lucrărilor este cronologică şi tematică în măsura distribuirii lor pe genuri.

Margareta Sterian nu a ţinut o evidenţă a lucrărilor sale iar datarea acestora este dificilă, cu atât mai mult cu cât artista a revenit adeseori asupra unor subiecte îndrăgite, uneori la intervale mari de timp.

Tehnica: cuprinde medium-ul (broderie, tapiserie, ceramică). Dimensiunile (textile, pictură: Î x lăţime; ceramică: d. bazei, d. max, d.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

gurii, Î.) s-au măsurat în centimetri.

Semnătura: s-a transcris ca atare în cazul în care există (cu minuscule sau majuscule) inclusiv însemnările (autografe), precizându-se locul şi culoarea. Semnătura face corp comun cu lucrarea, şi culoarea ei este asociată dominantei cromatice a lucrării.

În cazul în care aceasta nu este semnată sau datată, acest fapt nu s-a mai menţionat.

Deţinătorul: s-a consemnat actualul posesor.

Bibliografia: prezintă date despre locul unde lucrarea a fost catalogată şi/sau reprodusă, fie ca ilustraţie la operele literare ale Margaretei Sterian, fie în exegezele realizate sub directa ei supraveghere, consemnându-se şi varianta de titlu. La sfârşitul fiecărei fişe este consemnată pagina unde este reprodusă ilustraţia aferentă.

Abrevieri

bibliografie = bibl.

diametru = d.

dreapta = dr.

înălţime = Î

stânga = stg.

număr = nr.

pagina = pag./p.

reprodus = repr.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Abrevieri şi bibliografie selectivă

Ioana Beldiman, *Margareta Sterian. Tradiție şi transfigurare poetică*, [Catalog], Muzeul de Artă al R.S.R., Bucureşti, 1984

Buşneag 1977
Olga Buşneag, *Margareta Sterian*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1977

Iordan Chimet, *Antologia inocenței*. Cele douăsprezece luni ale visului, Editura Ion Creangă, Bucureşti, 1972

Florea 1995
Vasile Florea, *Margareta Sterian*, Editura „ARC 2000", Bucureşti, 1995

Jurnal: Margareta Sterian 1998
Margareta Sterian: Jurnal de expoziție, [Jurnal de Mariana Vida], Muzeul Național de Artă al României, Cabinetul de Desene şi Gravuri, Bucureşti, 1998

Mocanu 1990
Virgil Mocanu, *Margareta Sterian*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1990
Marina Preutu, *Margareta Sterian. Expoziție retrospectivă de pictură.*, Muzeul Național de Artă [Catalog], Bucureşti, 1993
Lucian Regenbogen, *31 Grandes Dames de la Peinture moderne*, Editura Universalia, Bucureşti, 2001

Sorescu 1985
Marin Sorescu, *Sterian* [Album], Text introductiv de Marin Sorescu, Editura Meridiane, Bucureşti, 1985

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Sterian Din petice colorate, 1977
Margareta Sterian, *Din petice colorate*, Culegere de proze, cu o copertă a autoarei, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1977

Sterian Eternă, 1977, 2007
Margareta Sterian, *Eternă bucurie-i frumusețea*. Antologie de poezie britanică, Ediția I-a, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977. Ediția a Il-a, Editura Alicat, Bucureşti, 2007

Sterian Poeme…, 1977, 2004
Margareta Sterian, *Poeme. Imagini. Proze*, Prefață de Dan Hăulică, Editura Eminescu, Bucureşti, 1977. Ediția a II-a, Bucureşti, Casa de editură şi comerț Scaiul SRL, Bucureşti, 2004

Sterian Culorile cântecului, 1984
Margareta Sterian, *Culorile cântecului*, (poeme, ediție trilingvă), Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984
Margareta Sterian, *Viața prin hublou*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1986

Sterian Castelul de apă; 1972, 1998
Margareta Sterian, *Castelul de apă*, Ediția I-a, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1972. Ediția a II-a, Editat de Muzeul Național de Artă al României şi Grafik-Art Botoşani, 1998
Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară de Vasile Voiculescu. Transpunere în engleză şi imagini de Margareta Sterian, Editura Eminescu, Bucureşti, 1982

Velescu 2012

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Cristian Robert Velescu, *Margareta Sterian: opera profundă*. Prefață de Mircea Ionescu Quintus [traducere în limba franceză Daniela Arțăreanu], Editura Muzeului de Artă „Ion Ionescu Quintus", Ploieşti, 2012

Vida 1998
Mariana Vida, *Margareta Sterian. Grafică, tapiserie, ceramică* [Catalog] Muzeul Național de Artă al României, Cabinetul de Desene şi Gravuri, Bucureşti, aprilie-mai, 1998
Mariana Vida, *Margareta Sterian*. Cuvânt introductiv, antologie de texte critice şi biobibliografie, Editura „ARC 2000", Bucureşti, 2002

Vida 2003
Mariana Vida, *Margareta Sterian*. *Opera Grafică*. Cuvânt înainte: Academician Răzvan Theodorescu, Editura Tehnică, Bucureşti, 2003

Vida 2006
Mariana Vida, *Între cer şi pământ. Grădinile de vis ale Margaretei Sterian*, Bucureşti, Casa de editură şi comerț Scaiul SRL, Bucureşti, 2006

Vida 2007
Mariana Vida, *Margareta Sterian. Opera pictată*, volum editat de Fundația „Mathesis" şi Editura Alicat, Bucureşti, 2007

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

	Titlu	Data	Tehnica	Dimensiunile	Semnătura	Colecţia	Expoziţii	Bibl.
	BRODERIE ŞI TAPISERII							
1	**Broderie în atelierul bunicii**	[1907-1914]	Broderie în stil popular pe pânză de in	35 x 57 cm		Colecţia artistei		
2	**Temă la Şcoala de artă**	[1925-1929]	Desen şi broderie pe pânză subţire	45 x 72 cm		Colecţia Muzeului de Artă din Buzău		
3	**Din petece colorate**	[1919-1925]	Panou decorativ, colaj de fragmente şi textile	80 x 75 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău – donaţia artistei		Sterian Din petice colorate, 1977 (coperta); Vida 1998, cat. 220; Sterian Eternă, 2007, p. II
4	**Infanta cu păpuşă**	[1924-1928]	Personaj alcătuit din fragmente textile, montat în ramă	Î.15		Colecţia artistei		Sterian Poeme 2004, p. 62; Sterian Eternă, 2007, p. VI
5	**Covorul bulgar**	[1930-1934]	Panou decorativ, colaj de fragmente vechi de broderii şi ţesături populare	100 x 105 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău – donaţia artistei		Vida 1998, cat. 221; Sterian poeme 2004, supracoperta 1
6	**Buchet I**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj de broderii şi fragmente textile pe sac	95 x 115 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Buşneag 1977 repr. 73; 74. Florea 1995 repr. 28; Vida 1998 cat. 226; Vida 2006 repr. 16; Sterian Eternă 2007, p. XXVII

7	**Buchet I**		Fragment brodat					
8	**Buchet II**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj de broderii, dantelă şi fragmente textile pe sac	95 x 90 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Buşneag 1977 repr. 51; Florea 1995 repr. 43; Vida 1998 cat. 227; Vida 2006 repr. 15; Sterian Eternă 2007, p. XIV
9	**Buchet II**		Fragment brodat					
10	**Buchet III**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj fragmente de broderie, dantelă şi alte materiale textile	90 x 100 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Florea 1995, repr. 39; Vida 1998, cat. 228; Vida 2006, repr. 17
11	**În grădină**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj fragmente textile şi broderie pe sac vopsit	120 x 127 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Vida 1998, cat. 225: Sterian Poeme 2004, p. 27; Vida 2006, repr. 18, 69; Sterian Eternă 2007, p. IV
12	**Stemă**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj, şnururi şi fragmente textile pe sac	90 x 100 cm		Colecţia Dan Hăulică		Sterian Poeme 2004, p. 67; Sterian Eternă 2007, p. IX
13	**Mască şi cocoş**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj, fragmente de broderie, şnururi şi alte materiale textile pe sac	143 x 163 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Vida 1998, cat. 231; Sterian Poeme 2004, p. 97; Sterian Eternă 2007, p. II
14	**Mască – Detaliu**							
15	**Cocoş – Detaliu**							
16	**Teatrul Domniței Ralu**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj de broderie şi fragmente textile pe sac	89 x 66 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Buşneag 1977, repr. 64; Florea 1995, repr. 40; Vida 1998, cat. 229; Sterian Poeme 2004, p. 98; Sterian Eternă

								2007, p. X
17	**Peşti**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj din sfoară, şnururi şi piele pe sac	85 x 100 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Vida 1998, cat. 232; Sterian Eternă 2007, p. IX
18	**Peştele brun**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj din sfoară, şnururi şi piele pe sac	40 x 50 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Vida 1998, cat. 233; Sterian Eternă 2007, p. XVII
19	**Ctitorii**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj din catifea, broderie, bijuterii pe sac	165 x 1271 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Buşneag 1977, repr. 60; Florea 1995, repr. 29; Vida 1998, cat. 233; Sterian Eternă 2007, p. XXIII
20	**Tapiserie cu papagal sau Papagalul şi şarpele**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj de broderie, fragmente textile, paiete şi şnururi pe sac	90 x 160 cm		Colecţia Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Buşneag 1977, repr. 42; Florea 1995, repr. 41; Vida 1998, cat. 222
21	**Tapiserie cu papagal—Detaliu 2: şarpele**							
22	**Tapiserie cu papagal—Detaliu 1: papagalul**							
23	**Tapiserie cu papagal—Detaliu 3: fondul compoziției**							
24	**Motiv folcloric**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj şnururi,	50 x 70 cm		Colecţia Muzeului Național de Artă al		Vida 1998, cat. 223

			broderie cu fir aurit, fragmente de sac colorat			României—donația testamentară a artistei		
25	**Nuntă în cer**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj fragmente de mătase, broderie şi şnururi pe sac	110 x 80 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Buşneag 1977, repr. 37, 36; Vida 1998, cat. 230
26	**Fluturele**	[1947-1955]	Compoziție tridimensională din fragmente de covor vechi țesut, sârmă, mărgele, ciucuri din lână şi sac		Urme de semnătură pe suportul obiectului	Colecţia artistei		
27	**Imagine din atelier cu fluturele**							
28	**Buchetele miresei sau Tapiseria neterminată**	[1947-1955]	Panou decorativ, colaj cu dantelă şi broderie cu mătase pe sac	100 x 175 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		Vida 2006, repr. 14, 25, 26
29	**Buchetele miresei— Detaliu 1**							Vida 2006 repr. nr. 24
30	**Buchetele miresei— Detaliu 2**							Vida 2006, repr. 25; Sterian Eternă 2007, p. XIX
31	**Buchetele miresei— Detaliu 3**							Vida 2006, repr. 26, Sterian Eternă 2007, p. XXX
	CERAMICĂ							
32	**Arca lui Noe**	[1932]	Argilă de	6 x 5 x 111 cm		Colecţia Muzeului		Buşnrag 1977, repr. 53; Vida

			Ciolpani, angobe, glazuri colorate			Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		1998 cat. 294; Sterian Poeme 1984, p. 76; Sterian Poeme 2004 p. 17, 19, 26, 57, 92; Sterian Eternă 2007, p. I, VII, XII
33	**Arca lui Noe—Detaliu 1: primii oameni**							
34	**Primii oameni în compoziție**							
35	**Arca lui Noe—Detaliu 3: Leul şi leoaica**							
36	**Arca lui Noe—Detaliu 4: Cioplitorul**							
37	**Arca lui Noe II**	[1932]	Argilă de Ciolpani, angobe	5 x 15 x 11 cm		Colecţia Muzeul Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 294
38	**Arca lui Noe II—Detaliu 1: Noe şi pasagerii corabiei**							
39	**Arca lui Noe II—Detaliu 2: Leul şi leoaica**							
40	**Vasul cu poveşti—Muzicantul**	[1932-1934]	Argilă de Pisc, angobă, glazuri colorate, majolică	13 x 13 x 25 cm	Semnat : Margareta Sterian pe un fragment de hârtie lipită la baza	Colecţia artistei		Buşneag 1977, p. 57; Vida 1998, cat. 291; Sterian Eternă 2007, p. XII

					vasului			
41	**Vasul cu poveşti — Detaliu 1: muzicantul**							
42	**Vasul cu poveşti — Detaliu 2: copilul**							
43	**Vasul cu poveşti — Detaliu 3: şarpele**							
44	**Imagine din atelier**							
45	**Vasul cu himere**	[1932]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, angobă	14 x 13 x 31 cm	Semnătură târzie la baza vasului: Sterian			Buşneag 1977, p. 59; Vida 1998, cat. 284; Sterian Eternă 2007, p. XXV
46	**Vasul cu himere — Detaliu: himerele**							
47	**Adam şi Eva**	[1932]	Placă ceramică, argilă de Pisc, angobă, glazuri transparente	14 x 18 x 1,80 cm	Semnat pe verso: Margareta Sterian	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Buşneag 1977, p. 21; Vida 1998, cat. 267
48	**Adam şi Eva — Ansamblu montat în rondo**							
49	**Izgonirea din Rai**	[1931]	Ulei pe pânză	35 x 43 cm	Semnat dr. jos: Margareta			Vida 2007, cat. 24; Velescu 2012, cat. 6

					Sterian			
50	**Adam şi Eva**	[1976]	Ulei pe lemn	56 x 75 cm	Semnat pe verso: Sterian	Colecţia artistei		Florea 1993, repr. 56; Vida 1998, cat. 164; Velescu 2012, cat. 47
51	**David — Ansamblu montat în rondo**							
52	**David — Placă ceramică**	[1932]	Argilă de Pisc, glazuri colorate mate şi transparente	21 x 12,50 x 1,20 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Buşneag 1977, p. 23; Vida 1998, cat. 268
53	**Scenă cu lei**	[1932]	Argilă de Pisc, glazuri colorate şi transparente	13x 13 x 1,50 cm	Semnat pe verso: M. Sterian	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 262
54	**Mama — Himeră**	[1932]	Argilă de Ciolpani, angobă, glazuri colorate, mate	9 x 4 x 10 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României		Buşneag 1977, p. 55; Vida 1998, cat. 271, Sterian Eternă 2007, p. XVI
55	**Topsi şi fratele său**	[1932]	Argilă de Ciolpani, angobă, glazuri colorate	20 x 19 x 19 cm şi 21 x 19 x 19 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 269 şi 277
56	**Pisica**	[1932]	Gresie, angobă colorată transparentă	16 x 10 x 15 cm		Colecţie particulară		Buşneag 1977, repr. 53
57	**Infantele gemene**	[1932]	Argilă de Ciolpani, angobe, glazuri colorate	6 x 7 x 18 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 272 şi 273
58	**Infanta în roşu**	[1932]	Argilă de Ciolpani, angobe,	6 x 7 x 13 cm		Colecţia artistei		

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

			glazuri colorate, majolică					
59	**Cocoşul albastru**	[1932]	Argilă de Pisc, glazuri colorate, majolică	Î. 15 cm		Colecţia artistei		
60	**Menină în albastru**	[1932]	Argilă de Pisc, glazuri colorate, majolică	Î. 15 cm		Colecţia artistei		
61	**Domnişoara în galben**	[1932]	Argilă de Pisc, glazuri colorate, majolică	Î. 13 cm		Colecţia artistei		
62	**Cocoşul însoţitor**	[1932]	Argilă de Pisc, glazuri colorate, majolică			Colecţia artistei		
63	**Clopot pentru tămîie şi taler**	[1932]	Argilă de Ciolpani, angobe, glazuri colorate, mate	7 x 11 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 281
64	**Peştele — placă ceramică**	[1932]	Teracotă refractară, glazuri colorate, transparente	10 x 10 x 1,50 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 258
65	**Fluturele — placă ceramică**	[1932]	Teracotă refractară, glazuri colorate, transparente					
66	**Fluturele — Montat în ramă**		Teracotă refractară, glazuri colorate, transparente	10 x 10 x 1,50 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 259

67	**Melc — Placă ceramică**	[1932]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, mate	10 x 13 x 1,50 cm	Semnat verso: M. Sterian	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Buşneag 1977, p. 51; Vida 1998, cat. 260
68	**Melc — Ansamblu montat în ramă**							
69	**Frunza — Placă ceramică**	[1932]	Teracotă refractară, glazuri colorate, transparente	20,50 x 10 x 12 x 1,50 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 266
70	**Frunza — Ansamblu montat în ramă**							
71	**Veveriţa**	[1932]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, transparente	19 x 13 x 1,50 cm	Semnat pe verso: *M.Sterian*	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 261
72	**Veveriţa — Ansamblu montat în ramă**							
73	**Bestiar cu zebră şi şarpe**	[1974]	Ulei pe lemn	53 x 63 cm	Semnat pe verso: *Sterian*	Colecţia artistei		
74	**Clopoţei — Placă ceramică**	[1932]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, transparente	13 x 8 x 1,50 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 263
75	**Clopoţei — Ansamblu**							

	montat în ramă							
76	**Capra — Placă ceramică**	[1932]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, transparente	19 x 23 x 1,50 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 264
77	**Capra — Ansamblu montat în ramă**							
78	**Bestiar cu girafă**	[1974]	Ulei pe lemn	53 x 63 cm	Semnat pe verso: *Sterian*	Colecţia artistei		Vida 2007, cat. 117
79	**Frunze — placă ceramică**	[1932]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, transparente	12 x 14 x 1,50 cm	Semnat verso: *Sterian*	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 265
80	**Frunze — Ansamblu montat în ramă**							
81	**Cerbi tineri: Cerb şi Cerboaică**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, glazură mată	Cerbul: 12 x 13 x 5 cm Cerboaica: 10 x 10 x 5 cm		Colecţia artistei		
82	**Cerbul — Detaliu**							
83	**Cerboaica — Detaliu**							
84	**În curte — păsări, fluier şi puşculiţă**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, glazuri diferite, culoare pentru pictură	Raţa-puşculiţă: 18 x 16 x 10 cm Pasărea cu ochelari: 7 x 7 x 7 cm Pasărea cea gălăgioasă: 10 x 10 x 6 cm		Colecţia artistei		

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

				Pasărea cea mică: 5 x 5 x 5 cm				
85	**La fermă**	[1976]	Ulei pe lemn	58 x 75 cm	Semnat pe verso: *Sterian*	Colecţia artistei		Sorescu 1985, repr. 77; Velescu 2012, cat. 58
86	**Rața—puşculiță**							
87	**Pasărea gălăgioasă**							
88	**Jungla din vis**	[1977]	Ulei pe lemn	49,50 x 69,50 cm		Colecţia artistei		Buşneag 1977, repr. 84; Mocanu 1990, p. 57; Vida 2007, cat. 120; Velescu 2012, cat. 28
89	**Două păsărele, fluierici**							
90	**Fluieraş: Naivul**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, colorat cu ulei de pictură	10 x 4 x 6 cm		Colecţia artistei		
91	**Vase albe—Proiecte**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, glazură albă	Patru boluri: 6,50 x 14 cm		Colecţia artistei		
92	**Vas alb şi pahar**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, glazură albă	9 x 44 x 15 cm şi 9 x 14 cm		Colecţia artistei		
93	**Vase colorate**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, glazuri colorate	Patru boluri: 9 x 12 cm		Colecţia artistei		
94	**Călătoria—fata şi pasărea**	[1948-1950]	Teracotă, glazuri colorate, transparente	12 x 8 x 14 cm		Colecţia artistei		
95	**Proiect pentru un joc de şah: Regele, Regina şi Calul, Căluțul, Nebunul,**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, glazură colorată mată			Colecţia artistei		Sterian Eternă 2007, p. XV, XIX şi XX

	Pionul, Tura							
96	**Regele Agamemnon**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, glazuri colorate	14 x 4 x 2 cm		Colecția artistei		Sterian Eternă 2007, p. XIII
97	**Regina**	[1948-1950]	Argilă, glazuri colorate	13 x 3,50 x 2 cm		Colecția artistei		
98	**Imagine din atelier**							
99	**Calul albastru**	[1948-1950]	Argilă, glazuri colorate	13 x 9 x 3,50 cm		Colecția artistei		Eternă Sterian 2007, p. XIX
100	**Imagine din atelier cu autoportretul artistei**							
101	**Studiu pentru un căluț**	[1948-1950]	Argilă de Horezu, glazură mată	5 x 5 x 3 cm		Colecția artistei		Sterian Eternă 2007, p. XVIII
102	**Nebunul—Faun**	[1946-1950]	Argilă de Horezu, glazuri colorate	10 x 3 x 3 cm		Colecția artistei		Sterian Eternă 2007, p. VIII
103	**Tură de şah**	[1960-1965]	Argilă de Horezu, glazuri colorate	7 x 7 x 7 cm		Colecția artistei		
104	**Pionul de şah**	[1960-1965]	Argilă de Horezu, glazuri colorate	3 x 3 x 11 cm		Colecția artistei		Sterian Eternă 2007, p. XXI
105	**Vas antropomorf cu floare**	[1960-1965]	Ipsos, lemn aurit	8 x 9,50 x 21 cm		Colecția artistei		
106	**Bunica, ultima imagine**	[1960-1965]	Argilă grafiată	5 x 27 x 2 cm		Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 293
107	**Bunica, ultima imagine II**	[1960-1965]	Argilă, glazură albă	6 x 28 x 2 cm		Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația		

						testamentară a artistei		
108	**Lumânărarul**	[1960-1965]	Teracotă, glazuri colorate şi transparente	9 x 13 x 38 cm	Semnat cu inițiale pe baza lucrării: *MS*	Colecție particulară		
109	**Lumânărarul — vedere din profil**							
110	**Imagine din atelier cu lumânărarul**							
111	**Vasul oriental — Amintirea poetului**	[1960-1965]	Argilă de Pisc, angobă, glazură colorată, mată	9 x 19 x 2,50 x 32 cm	Semnat în zona bazei pe hârtie detaşabilă: *Sterian*	Colecția artistei		Vida 1998, cat. 293; Sterian Eternă 2007, p. XXVI
112	**Taler**	[1960-1965]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, mate	Db. 25 cm	Semnat pe verso cu creion: Margareta Sterian	Colecția artistei		Vida 1998, cat. 289; Sterian Eternă 2007, p. III
113	**Taler — Detaliu 1: baza vasului**							
114	**Taler — Detaliu 2: verso**							
115	**Portretul clovnului — Exercițiu**	[1960-1965]	Argilă de Pisc şi glazuri colorate	8 x 8 x 1,50 cm		Colecția artistei		
116	**Portretul negresei cu pasăre**	[1960-1965]	Argilă de Pisc, glazuri colorate			Colecția artistei		
117	**Sfinxul casei**	[1960-1965]	Teracotă refractară, glazuri colorate	8 x 8 x 30 cm	Semnată pe hârtie detașabilă	Colecția artistei		

					lipită pe baza lucrării: M. Sterian			
118	**Sfinxul casei – Detaliu 1: vedere din profil**							
119	**Sfinxul casei – Detaliu 2: chipul**							
120	**Sfinxul casei – Detaliu 3: spatele lucrării**							
121	**Vasul peşte**	[1960-1965]	Gresie, glazuri colorate	12 x 8 x 26 cm	Semnat pe bază: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României – donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 274
122	**Ulcica cu păsări**	[1960-1965]	Argilă de Ciolpani, angobă, glazuri colorate, mate	12 x 9 x 26 cm	Semnat cu inițiale pe bază: MS	Colecția Muzeului Național de Artă al României – donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 275
123	**Vasul oval cu figuri**	[1960-1965]	Argilă de Ciolpani, angobă, glazuri colorate, mate	7 x 19 x 6 x 23 cm	Semnat pe bază: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României – donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 276
124	**Vasul cu himere I**	[1960-1965]	Gresie, angobă, glazură mată	8 x 13 x 25 cm	Semnat pe bază zgâriat cu inițiale: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României – donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 277
125	**Vas albastru cu toartă**	[1960-1965]	Gresie, glazură mată	11 x 13 x 25 cm	Semnat pe bază cu inițiale: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României – donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 278

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

126	**Vas albastru sferic cu toarte negre**	[1960-1965]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, cobalt	11 x 17 x 8,50 x 21 cm		Colecția Muzeului Naționasl de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 279
127	**Amforă cu toarte în formă de melc**	[1960-1965]	Gresie, glazuri colorate, majolică	10 x 8 x 27 cm	Semnat pe bază: *Marg. Sterian*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 280
128	**Vas cu licorne**	[1960-1965]	Gresie, angobă colorată, mată	9 x 29 x 9 x 25 cm	Semnat pe bază cu inițiale: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 281
129	**Vas cu himere II**	[1960-1965]	Gresie, angobă, glazură mată	8 x 12 x 26 cm	Semnat zgâriat pe bază cu inițiale: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 283
130	**Vas cu forme albe pe fond negru**	[1960-1965]	Gresie, angobă, glazură mată	10 x 15 x 26 cm	Semnat zgâriat pe bază cu inițiale: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 286
131	**Ulcică cu motive geometrice**	[1960-1965]	Argilă de Ciolpani, angobe colorate, mate	8,50 x 17 x 9,50 x 22 cm	Semnat pe bază: *Margareta Sterian*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 282
132	**Vas cu forme albe pe fond negru II**	[1960-1965]	Gresie, angobă, glazură mată	11 x 14 x 33 cm	Semnat pe bază: *Margareta Sterian*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		Vida 1998, cat. 287
133	**Castronul lui Topsi**	[1960-1965]	Argilă, glazură colorată	6 x 11 x 6 cm	Semnat pe verso cu inițiale: *M.S.*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația testamentară a artistei		
134	**Vasul regăsit**	[1960-	Argilă de	11,50 x 15 x 23	Semnat: *M.*	Colecția Muzeului de Arte		

		1965]	Ciolpani, glazuri colorate	cm	*Sterian*	vizuale, Galaţi		
135	**Cocoşul cel Mare**	[1960-1965]	Argilă de Ciolpani, glazuri colorate, cobalt	Î. 110 cm		Lucrare distrusă la Cutremurul din 1977		
	STICLĂ							
136	**Scrumieră — Fluturele albastru**	[1960-1965]	Sticlă	D. max. 19 cm		Colecţia artistei		Sterian Eternă 2007, p. X
137	**Vasul antropomorf al domnişoarei P.**	[1960-1965]	Sticlă colorată	8 x 44 x 8 cm		Colecţia artistei		
	OBIECTE DECORATIVE							
138	**Fântânile**	[1960-1965]	Argilă arsă	Dimensiuni monumentale	Autori: Margareta Sterian şi Constantin Bulat		Expoziţia Naţională de Artă Decorativă din 1966	
139	**Fântânile — Ansamblu cu autoarea**							
140	**Mătuşile — Figurine — Vedere din atelier**							
141	**Mătuşile — Figurine**	[1964-1966]	Argilă, angobe colorate		Semnat pe un fragment de hârtie ataşată bazei fiecăreia dintre cele cinci lucrări	Colecţia artistei		Buşneag 1977, p. 56

					care alcătuiesc ansamblul: *Margareta Sterian*			
142	**Mătuşa cea autoritară**	[1964-1966]	Argilă, angobă colorată	6 x 6 x 27,50 cm	Semnat: *Margareta Sterian*	Colecția artistei		Vida 1998, cat. 298
143	**Mătuşa cea mică**	[1964-1966]	Argilă, angobe colorate	4,50 x 4,50 cm	Semnat: *Margareta Sterian*	Colecția artistei		Vida 1998, cat. 297
144	**Mătuşa în roz**	[1964-1966]	Argilă, angobă colorată	6 x 5 x 35 cm	Semnat: *Margareta Sterian*	Colecția artistei		Vida 1998, cat. 296
145	**Mătuşa sfătuitoare**	[1964-1966]	Argilă, angobă colorată	6 x 5 x 36 cm	Semnat: *Margareta Sterian*	Colecția artistei		
146	**Mătuşile — Imagine din atelier**				Semnat: *Margareta Sterian*			
147	**Mătuşa posacă**	[1964-1966]	Argilă, angobă colorată	4,50 x 4,50 x 29 cm	Semnat: *Margareta Sterian*	Colecția artistei		Vida 1998, cat. 295; Sterian Eternă 2007, p. XXV
148	**Mătuşile — Portrete, detalii**							
149	**Mireasa cu două fețe — Imagine de ansamblu**							
150	**Mireasa cu două fețe**	[1980]	Lemn, voal, fetru, mătase	12 x 54 x 35 cm		Colecția artistei		Sterian Eternă 2007, p. XXIX—XXX
151	**Mireasa cu două fețe — Detaliu 1**							

152	**Mireasa cu două fețe — Detaliu 2**							
	SCENOGRAFIE ŞI COSTUM							
153	**Pădure şi scări**	[1940-1944]	Tempera şi acuarelă cu peniţa pe hârtie de desen	29 x 21 cm	Semnat stg. jos în tuş: Margareta Sterian	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia Mircea Barzuca, 2013	Proiect de decor pentru tragedia „Din jale se-ntrupează Electra" de Eugene O'Neill, tradusă în limba română de Margareta Sterian şi montată pe scenele bucureştene de mai multe ori în perioada 1944 — 1947	Jurnal Margareta Sterian, 1998, p. 4; Vida 1998, cat. 43; Vida 2003, cat. 23
154	**Interior**	[1940-1944]	Tempera şi tuş cu peniţa pe carton subţire	21 x 17 cm	Semnat dr. cu iniţiale: *ms.*	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia Mircea Barzuca, 2013	Proiect de decor, locuinţa familiei Mannon — tragedia „Din jale se-ntrupează Electra", de Eugene O'Neill	Buşneag 1977, repr. nr. 29; Vida 1998, cat. 50; Vida 2003, cat. 24
155	**Interior I**		Tempera şi tuş pe carton subţire	24 x 17 cm	Semnat dr. cu iniţiale: *ms.*	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia Mircea Barzuca, 2013	Proiect de decor, locuinţa familiei Mannon — tragedia „Din jale se-ntrupează Electra", de Eugene O'Neill	Vida 1998, cat. 52; Vida 2003, cat. 25
156	**Interior cu personaje**	[1940-1944]	Tempera şi tuş, peniţa pe carton subţire	31 x 24 cm	Semnat dr. jos în tuş: *Margareta Sterian*	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României — donaţia Mircea Barzuca, 2013	Proiect de decor, locuinţa familiei Mannon — tragedia „Din jale se-ntrupează Electra", de Eugene O'Neill	Vida 1998, cat. 51; Vida 2003, cat. 26

157	**Templul**	[1940-1944]	Acuarelă şi tuş cu peniţa pe hârtie sugativă	22 x 27 cm		Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României—donaţia Mircea Barzuca, 2013	Proiect de decor pentru tragedia „Din jale se-ntrupează Electra", de Eugene O'Neill	Vida 1998, cat. 48; Vida 2003, cat. 28
158	**Templul II**	[1940-1944]	Tempera şi tuş cu peniţa pe carton subţire	25 x 25 cm		Colecţia artistei	Proiect de decor pentru tragedia „Din jale se-ntrupează Electra", de Eugene O'Neill	
159	**Costum pentru Electra**	[1940-1944]	Tempera şi tuş cu peniţa pe carton subţire	22 x 15 cm	Semnat dreapta jos cu iniţiale: *ms*	Colecţia Muzeului Naţional de Artă al României—donaţia Mircea Barzuca, 2013	Proiect de costum pentru personajul Lavinia Mannon din tragedia „Din jale se-trupează Electra"	Vida 1998, cat. 49; Vida 2003, cat. 48
160	**Costum de scenă pentru artista Elena Cernei**	[1962]	Acuarelă şi tuş pe hârtie de desen	18 x 23 cm	Semnat şi datat dr. jos în creion şi tuş: *Sterian* [19]62			Sterian Culorile cântecului 1984; Vida 1998, cat. 116; Vida 2003, cat. 83
161	**Trei schiţe pentru personaje din tragedia „Din jale se-ntrupează Electra" de Eugene O'Neill**		Tuş cu peniţa pe hârtie de desen	15 x 15 cm (fiecare schiţă)				Teatrul Naţional, caietul-program, ianuarie 1944
162	**Proiecte de costum— Baletul „Simfonia dansului" de Gabriel Negry**	[1933]	Acuarelă pe hârtie de desen	30 x 25 cm		Colecţia Muzeului de Artă Buzău		
163	**Scenă din**		Fotografie din			Colecţia Margareta Sterian		

	Baletul „Simfonia dansului”		1933, autor necunoscut					
	PICTURA PE STICLĂ							
164	**Sirena blondă**	[1960]	Pictură pe sticlă	30 x 20 cm	Semnat stg. jos cu inițiale zgâriate în pastă: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația Mircea Barzuca, 2013		
165	**Sirena neagră**	[1960]	Pictură pe sticlă	30 x 20 cm	Semnat dr. jos cu inițiale zgâriat în pastă: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația Mircea Barzuca, 2013		
166	**Sirene dansând**	[1960]	Pictură pe sticlă	25 x 25 cm	Semnat dr. jos cu inițiale zgâriate în pastă: *MS*			Sterian Poeme 2005, p. 75
167	**Împărăteasa mamă şi fiul**	[1960]	Pictură pe sticlă	25 x 20 cm	Semnat dr. jos zgâriat în pastă: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația Mircea Barzuca, 2013		
168	**Trandafir în vas galben**	[1960]	Pictură pe sticlă	40 x 30 cm	Semnat stg. jos, zgâriat în pastă cu inițiale: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația Mircea Barzuca, 2013		
169	**Zoe şi Constantin, fiul ei**	[1960]	Pictură pe sticlă	40 x 25 cm	Semnat cu inițiale dr. sus: *MS*	Colecția Muzeului Național de Artă al României—donația Mircea Barzuca, 2013		
170	**Şal oriental**	[sec VIII-XIX]	Lână şi mătase	200 x 200 cm		Colecția artistei	Proiect de restaurare de Margareta Sterian realizat la Muzeul Național de Artă	

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

171	**Şal oriental – fragment**	[sec VIII-XIX]	Lână şi mătase	205 x 205 cm		Colecția artistei	Proiect de restaurare de Margareta Sterian realizat la Muzeul Național de Artă	

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Margareta Sterian

Résumé

Par Mircea Barzuca, disciple et légataire de l'artiste

„J'étais étudiant à l'Institut de l'Art et avec quelques amis je visitais souvent l'écrivain Ovidiu Constantinescu. Dans sa maison se rencontrait à des repos frugaux des importantes personnalités culturelles. On y pouvait joindre là-bas la grande ballerine Irinel Liciu avec son mari, le poète Ştefan Augustin Doinaş, la poétesse Nina Cassian, les critiques littéraires Ovid Crohmălniceanu et Ion Negoiţescu, le metteur en scène Sorana Coroamă-Stanca et bien d'autres. A une de ces soirées j'ai fait la connaissance de l'artiste peintre Margareta Sterian. Elle était silencieuse et vers la fin m'a invité de visiter son exposition qui était encore ouverte à la prestigieuse Salle Dalles de Bucarest Dès l'aube j'ai couru voir les œuvres et j'ai été fasciné par un monde décrite si à l'aise et avec tant de suavité. Il y avait une grande différence entre la peinture que je connaissais dans les galléries bucarestoises et cette œuvre mystérieuse qui ouvrait un nouvel univers, une sorte de spectaculaire Jardin d'Eden. J'ai eu l'impression que j'assistais à une sorte de rituel. Des lors, j'ai été plusieurs fois invité chez elle et petit à petit j'ai devenu un de ses fans de même que son disciple."

L'art de Margareta Sterian est profondément autobiographique, elle se nourrit des souvenirs que l'artiste conserve dans son âme et les transferts dans les récits de ses tableaux, de sa prose ou de ses poèmes. C'est pourquoi parler de l'art de Margareta Sterian c'est d'essayer de décrire sa vie telle qu'elle se reflète dans ses œuvres. Mais l'artiste a toujours refusé de parler de son art et déclarait que sa peinture, ses poèmes ou ses écrits la présentent mieux qu'elle. Tant qu'une œuvre autobiographique, il faut que le lecteur de ce volume connaisse des faits ou les lieux qu'elle ait parcouru, aussi que les gens qu'elle avait rencontrés.

Elle était d'origine de la ville de Buzău, d'une famille simple des petits négociants. Sa mère, l'une des beautés de la ville meurt

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

de jeune âge, de tuberculose et la petite fille reste avec sa grande mère maternelle qui la soignera pour longtemps. La grande mère, qui sera un modèle pour la future artiste, avait un atelier de broderie et de modes. Elle travaillait pour commandes mais aussi elle vendait ses productions aux foires. La petite Margareta participait à ces voyages ou elle était enchantée par les spectacles de cirque ambulant et théâtre folklorique, images chères qui vont être productifs dans beaucoup de toiles de maturité. La fillette apprend à broder et ses essais sont conservés aujourd'hui au Musée d'Art de sa ville natale.

Après de années de souffrances qui croîtront sa maturité hâtive elle poursuit une école de prestige, le Lycée évangélique de Bucarest fondé par le roi Carol I, avec des classes en allemand et des professeurs de haute culture. La langue et la littérature roumaine était aussi apprécié, les élèves ayant comme instituteur un grand écrivain contemporain, Ion Slavici. Dans les vacances d'été la jeune fille prenait des leçons de peinture avec un talentueux émule de Nicolae Grigorescu, Gore Mircescu, qui avait assimilé la technique impressionniste et la thématique rurale du grand maître. En 1925 Margareta Sterian trouve son bonheur auprès du poète Paul Sterian. La jeune copine part avec la grande mère à Paris et pour les suivants quatre années la vie sourit pour l'artiste. Dans leur maison situé rue du Bac, près du Louvre, se rassemblait plusieurs étudiants roumains. Parmi eux, Mircea Vulcănescu, éminent philosophe et sociologue qui entrainait tous voir les musées et les cathédrales, les expositions d'avant- garde, les ballets russes qui continuait les succès de Serge Diaghilev mais aussi les innovations aux voiles spectaculaires d'Isadora Duncan. La rencontre de l'artiste avec la série de tapisserie de la *Dame à la Licorne*, exposée à Cluny a été, selon mon avis, le moment crucial pour sa future carrière artistique, car, la peinture de Margareta Sterian porte la marque de ces splendeurs médiévales de même que la Première Renaissance. Elle a étudié les arts décoratifs et la peinture à l'Ecole du Louvre, mais a travaillé aussi à l'Académie Ranson où a eu comme professeurs Amédée de La Patellière et Georges Braque, artistes qui l'ont enseignée à créer en pleine liberté, A Paris Margareta Sterian a rencontré Brancusi et son univers novateur.

En 1929 elle revient en Roumanie et participe a une importante campagne de recherches interdisciplinaires initiée par le professeur Dimitrie Gusti, directeur de l'Institut Social Romaine. Sollicitée travailler à Drăguş, une des villages choisis comme

représentatif pour les traditions et la culture folklorique. Les souvenirs d'enfance se renforcent et l'artiste est frappée par la capacité de l'art populaire si traditionnaliste en essence de générer, par son authentique originalité, des valeurs modernes. Plus tard, dans les années 1969-1971 Margareta Sterian retrouve le folklore théâtral, les danses et les processions de source païenne qu'on conservait encore dans les villages roumains.

A la fin de l'année 1929 Margareta Sterian ouvre sa première exposition personnelle avec des œuvres apportés de Paris et des portraits réalisés à Drăguş. La présentation a été un vrai triomphe. L'approche directe et la facture âpre la tournait vers le mouvement d'avant- garde. Ainsi après l'exposition l'architecte et le peintre Marcel Janco lui propose de travailler ensemble de la céramique décorative pour orner ses immeubles. La plupart de ses plâtres très modernes comme vision (compositions aux sujets bibliques, vases) ont survécu jusqu'en 1977 quand le grand tremblement de terre les ruina. Les petites statuettes (*Adam et Ève, Le Jeune Roi David* etc.) semblent à la première vue aux simples jeux d'enfants. Le contact pleinement avec la douceur de la terre glaise, son pétrissage n'est pas chaotique, mais au contraire bien organisée; les petites formes sont individualisées et lorsqu'on les photographie surprends par leur dimension sculpturale extrêmement moderne. Les vases crées maintenant appartient à l'habitat bourgeois étant admirablement ornés des contes, des symboles et d'abstractions. Seulement la technique de l'argile engobée les rejoint à la poterie populaire. Ces pièces ont été présentes réunies au public en 1972 à la Galerie Simeza et puis en 2007 au Musée National d'Art de Roumanie, à l'occasion de la rétrospective d'art graphique, tapisserie et céramique. Quelques-unes de ses céramiques ont reçu des importants prix aux expositions internationales.

La collaboration avec Marcel Janco prend fin, mais les artistes restent amis pour toujours. Leur approche vers la céramique était différente, Janco préférant la stylisation géométrique.

Par suite de la collaboration avec Janco, figure emblématique du mouvement roumain d'avant-garde, Margareta Sterian a été invité aux expositions du groupe avant-gardiste „Contimporanul" que l'architecte conduisait avec l'écrivain Ion Vinea mais aussi à d'autres sociétés éphémères ayant comme objectif l'art nouvelle soit constructiviste, cubiste ou surréaliste. La peinture de Margareta

Sterian rappelait la peinture métaphysique de Giorgio de Chirico, que plus tard la critique allemande le définit comme réalisme magique.

Ses voyages en Angleterre et les pays du Nord mais surtout aux États Unies seront décisives pour son évolution artistique. Elle a l'occasion de connaître la vie des nègres de Harlem la musique de jazz. Assiste à New York à la première de la trilogie d'Eugène O' Neill, *Le Deuil sied à Electre* (1931), œuvre qu'elle va traduire en roumain.

Aux manifestations d'avant-garde participaient souvent la Reine Marie et le prince Carol. A la recommandation de la reine Marie, Margareta Sterian traduit avec la poétesse polonaise Dusza Czara une anthologie des poèmes polonais et aussi, à la demande du professeur Alexandru Rosetti elle réalise 55 de portraits de jeunes écrivains pour un recueil surveillé par le romancier Zaharia Stancu. Les portraits se remarquent par la souplesse de la ligne et l'interprétation moderne des caractères.

Par des raisons jamais connus le mariage avec Paul Sterian prend fin en 1937. Il semblerait que l'orientation vers l'extrême droite de Paul Sterian serait une cause. Dans ses mémoires, Mircea Eliade rappelle que Margareta Sterian ne supportait pas l'activité de peintre de son mari. Mais avec leur rupture le groupe d'amis communs se démêlent.

Pour l'artiste commence un période difficile. Jusqu'à la Deuxième Guerre Mondiale elle participera à l'Exposition internationale de Paris de 1937 (au pavillon roumain ou Jean Alazard remarquera „le talent si frais" de Margareta Sterian) et ouvre en 1938 une personnelle dans son atelier de la rue Vasile Lascar de Bucarest.

Puis, dans les années de la dictature carliste et celle d'Antonescu, la menace du Mouvement Légionnaire, de l'antisémitisme et des lois raciales effrayent l'artiste qui se retire dans son appartement-atelier. Elle a mené une vie dure, elle a été obligée à abandonner son atelier, elle dut exposer sous de faux nom ou juste manquer de la vie artistique.

Avant la fin de la guerre elle traduit de l'anglais *Le Deuil sied à Electre* par Eugène O'Neill, mise en scène au Théâtre National en 1943. Margareta Sterian travaille scénographie pour divers théâtres et aussi costumes pour les ballets du grand danseur Gabriel Negry. Elle réalise maintenant une série significative de portraits—dont un petit nombre se conservent aujourd'hui—, très expressifs

même durs, d'une vision marquée par une infinie tristesse. Bien plus tard, quand j'ai découvert *Soutine*, il me semblait qu'il y avait une correspondance entre ce peintre et les portraits que Margareta Sterian ait conçu entre 1937 et 1942.

La période datant du 1944 et décembre 1947 a été faste pour l'artiste. Elle a travaillé sans contraintes, a ouvert deux expositions personnelles et a publié un volume de vers très apprécié par l'important critique littéraire roumain Panaitescu Perpessicius. Elle a traduit aussi un volume de poèmes par Walt Whitman et même a publié la traduction de la Constitution américaine. Vers la fin de 1947 Margareta Sterian publie l'anthologie de poésie américaine *Aud cântând America*, volume qui renforce son prestige comme traductrice.

Cette courte période de relative libéralisation prend fin avec l'abdication du Roi Mihai I.

Après 1947, le communisme d'expression soviétique commence le massacre des élites politiques et culturelles et pas un groupe n'échappe à la terreur de voitures noires de la Sécurité. Des éléments sans aucune formation professionnelle monopolisent les institutions de l'Etat. Le Syndicat des artistes se transforme selon le modèle stafiniste. Considérée comme proche des américains et la culture américaine Margareta Sterian est exclue de l'Union des Artistes Plasticiens et ses détresses continuent à l'accabler aussi dans le nouvel régime socialiste. Son anthologie de poèmes américains est épurée des bibliothèques et c'est seulement en 1965 qu'elle regagne le statut de membre actif de l'Union des Artistes Plasticiens.

La vie est de nouveau très dure et l'artiste survit grâce à la broderie et aux modes que sa grande mère l'enseignait autrefois. En même temps elle commence à travailler des tapisseries et collages textiles qui plus tard seront assimilés avec Pop Art. Cette série inédite (par l'utilisation des matériaux simples, „pauvres") et très originelle sera présentée avec grand succès à Paris, dans la galerie de la célèbre Katia Granoff mais pas en Roumanie ou régnait le proletcultisme.

Mais, petit à petit Margareta Sterain sera intégré par le nouveau régime soit par des illustrations des livres, soit par la permission d'exposer ses toiles (1958).

En 1963 l'artiste reprend le contact avec l'écrivain Alice Botez, l'ex-assistante du professeur d'orientation légionnaire, Nae

lonescu. Avec le mari d'Alice Botez, le céramiste visionnaire Constantin Bulat, Margareta Sterian commence une fructueuse collaboration en vue de réaliser des œuvres de céramique monumentales à des sujets mythiques. Ces œuvres seront exposées avec grand succès en 1965 à Genève et à Bucarest. Malheureusement les œuvres se détruiront dans l'atelier de Constantin Bulat, quoique les auteurs veuillent les donner à l'Etat Roumain. On préserve de cette période deux vases avec des motifs blanc et noir et une œuvre d'inspiration folklorique conservées dans le patrimoine du Musée National d'Art de Bucarest.

Ayant problèmes de santé—car la céramique utilise quelquefois des matériaux toxiques—, l'artiste travaille quelques œuvres sur verre et un groupe de cinq petits plâtres intitulées *Les Tantes*, inspirées par des parents d'enfance. Ces œuvres—un sorte de petits totems—, marquent un nouveau trajet dans sa création par la coupure moderne, géométrisée et la peinture suave mais ferme par laquelle sont caractérisées les personnages.

L'époque de courte libéralisation d'après le règne du chef du parti communiste Gheorghe Gheorghiu Dej a mis en évidence l'activité de quelques peintres et sculpteurs qui sont tombés dans le silence après l'abdication du Roi. Parmi eux Margareta Sterian, qui fait son réapparition au prestigieux Colloque Brancusi de 1967 avec de nouvelles peintures abstractives et dans lesquelles utilise une technique originelle: des sables coloriées ou des dessins en hachures sur des surfaces peints. Son œuvre et ses écrits sont dès lors reconsidérées. En 1977 Margareta Sterian organise dans la plus grande salle d'exposition de Bucarest, la salle Dalles, sa première grande exposition rétrospective. Dès maintenant elle va travailler avec enthousiasme et sa vision s'enrichit car, aux côtés des réalités vécues elle ajoute des éléments oniriques qui lui ouvrent la voie vers le surréalisme.

A cause des longs silences imposés par les événements politiques, l'œuvre de Margareta Sterian, telle que peintre, artiste décorateur ou écrivain ne sont encore pas bien connus. Dans les dernières années l'intérêt pour son œuvre est croissant et les expositions organisées entre 1980-1984 et 1988 le prouvent.

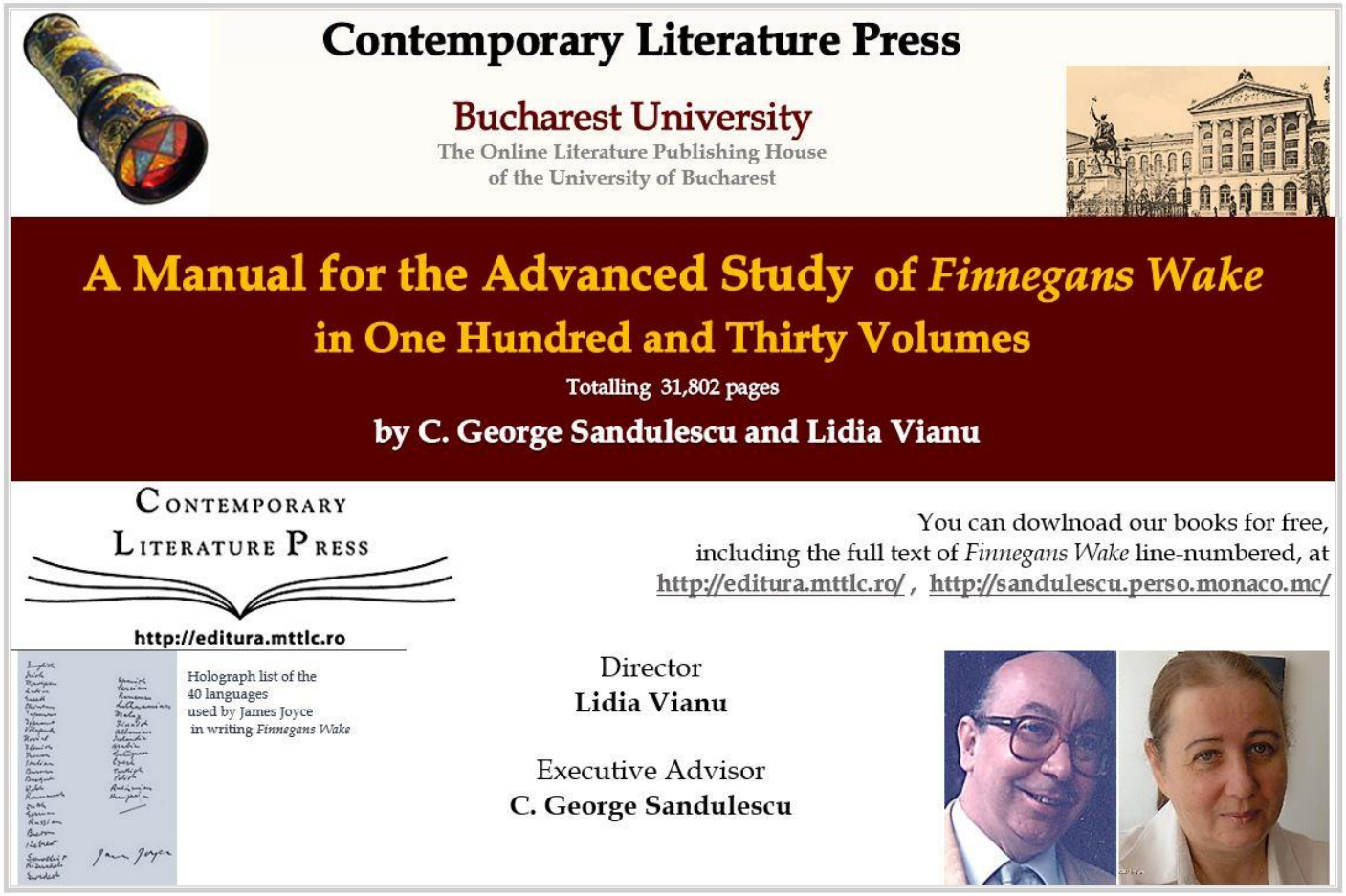
Margareta Sterian est partie d'entre nous à un âge vénérable, en 1992. Sa vivacité et son don pour l'art était toujours frais. Après sa mort ont été organisées des expositions, ont été publiés ses traductions, proses et vers, de nombreux albums. Avec chaque

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

jour son art est de plus en plus estimé par le grand public.

Margareta Sterian a fait son début comme peintre de l'avant-garde roumaine et elle restera pour le long de sa carrière un artiste de l'avant-garde par sa vive agitation de l'esprit, par sa capacité d'inventer, de transformer ou de transfigurer soit dans les arts visuelles soit dans la littérature. Déchiffrer son univers si divers et incitant c'est une performance intellectuelle de la plus grande authenticité.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. **2017**

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro